N°. 113. 1861.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor de regel bij iedere plaatsing, buiten de segelgelden en briefporten.

DINGSDAG 14 MEI.

Bij ~~deze Courant behoort een~~ Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 11den Mei 1861, n°. 37, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, te benoemen tot broeder der orde van den Nederlandsche Leeuw den meerster-vuurwerker *Johannes Jelles Leertouwer*, van de pyrotechnische school te Delft.

Bij Koninklijk besluit van den 11den Mei 1861, n°. 40, is aan den heer *N. C. Mulder*, raad-adviseur bij het Departement van Kolonien, vergunning verleend tot het aannemen der versierselen van ridder der Leopolds-orde, hem door Z. M. den Koning der Belgen geschonken.

Bij Koninklijk besluit van 8 Mei 1861, n°. 47, is benoemd tot adjunct-commies bij het Departement van Finantien de heer *J. Bartstra.*

Bij besluit van den 10den Mei 1861, n°. 41, heeft Zijne Majesteit goedgevonden: 1°. ingevolge de bepalingen der wetten van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128 en 129), den luitenant-kolonel *P. G. Callenfels*, van het 1ste regement vesting-artillerie, ingevolge zijne aanvrage, krachtens art. 42 § 1, lit. *a*, der eerstgemelde wet op pensioen te stellen, met bepaling van het bedrag van dat pensioen, ingevolge art. 14 lit. *a* der laatsbedoelde wet, op f 1500 's jaars; en 2°. aan genoemden luitenant-kolonel den rang te verleenen van kolonel.

Bij besluit van den 10den Mei 1861, n°. 42, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

bij het wapen der artillerie te benoemen, bij den staf van het wapen, tot majoor, den kapitein *J. J. E. Paravicini di Capelli*, magazijnmeester der artillerie van de 1ste klasse te Nijmegen;

bij het regement veld-artillerie, tot majoor, den kapitein der 1ste klasse jhr. *A. W. A. Gevers Deynoot*, van het corps;

bij het 1ste regement vesting-artillerie, tot luitenant-kolonel, den majoor *A. J. J. Dyckmeester*, van het regement veld-artillerie;

bij het 2de regement vesting-artillerie, tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten luitenant *C. G. C. F. Ising*, van het regement veld-artillerie;

bij het 3de regement vesting-artillerie, tot majoor, den kapitein der 1ste klasse *H. T. van Lidth de Jeude*, van het 1ste regement;

tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten luitenant *C. W. Musquetier*, van het corps.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Bij den Minister van Binnenlandsche Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood, ontvangen:

van mevrouw de douairière C. Storm te Breda, namens eene commissie tot het houden eener verloting aldaar, de opbrengst dier verloting f 730.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

In de zitting van het Hoogerhuis van den 10den dezer is door lord Redcliffe, Engelands gewezen gezant te Konstantinopel, voorgesteld te verklaren: 1°. dat het Huis verdere verlenging van het verblijf der Fransche troepen in Syrie zou betreuren; 2°. dat de bedroevende gebeurtenissen, welke in Syrie laatstelijk hebben plaats gegrepen, niet zoo zeer aan plaatselijke oorzaken, als wel in het algemeen aan het wanbestuur van de Porte toe te schrijven zijn, en 3°. dat alle invloed behoort te worden gebezigd om de Porte tot vrijgevige hervormingen te dringen. Bij het ontwikkelen zijner motie zeide lord Redcliffe onder anderen, dat men Syrie des te minder in Frankrijks magt mogt laten vallen, dewijl het de sleutel van Egypte was.

Door de bewindslieden is aangemerkt, dat het eerste punt der motie overbodig was, dewijl Frankrijk zekerlijk niet zou weigeren te voldoen aan de aangegane verbindtenis om Syrie te ontruimen; dat de onlusten in Syrie huns inziens voor een groot deel aan plaatselijke oorzaken waren toe te schrijven, en eindelijk dat Engeland zijnen invloed bij de Porte bestendig en niet zonder vrucht aanwendde om haar nuttige hervormingen aan te wijzen en aan te bevelen, maar dat het in Turkije niet zoo zeer aan goede verordeningen, als wel aan de uitvoering derzelve ontbrak. Op grond van die bedenkingen achtten zij de aanneming der motie niet wenschelijk, en verzochten zij den voorsteller om dezelve in te trekken. Aan dit verzoek is door lord Redcliffe gereedelijk voldaan.

— Uit eene door lord John Russell in het Lagerhuis gedane mededeeling is gebleken, dat de afgescheiden Staten van de Noord-Amerikaansehe Unie door Engeland als eene oorlogvoerende partij worden erkend. Het Engelsche gouvernement is echter niet gezind in het erkennen der Confoederatie reeds dadelijk verder te gaan, daar de ministers, volgens berigt uit Londen van eergisteren, hebben geweigerd de in Engeland gekomen gelastigden van den nieuwen statenbond in die hoedanigheid officieel te ontvangen.

— In de Londensche dagbladen leest men eene bekendmaking van het hoofdbestuur der Britsche brievenposterij van den 11den dezer, aldus luidende: „De tweede maandelijksche brievenverzending naar Penang, Singapore en China, dat is die welke thans op den 20sten van elke maand over Southampton, en op den 26sten van elke maand over Marseille wordt afgezonden, zal na de aanstaande maand Junij worden gestaakt. Derhalve zal, te beginnen met Julij, de verzending der brievenmalen voor Penang, Singapore en China alleen den 4den van elke maand over Southampton, en den 10den van elke maand over Marseille plaats hebben."

De gelegenheid tot briefwisseling met Indie en Achter-Azie wordt door het Engelsche gouvernement beperkt met het doel om de kosten der postdienst te verminderen. De *Peninsular and Oriental Company*, de groote Engelsche stoombootmaatschappij welke met het overbrengen der Indische brievenmalen belast is, geniet thans voor de tweede maandelijksche dienst van Calcutta naar Singapore en China een afzonderlijk subsidie uit de Engelsche schatkist.

De Londensche dagbladen maken hun publiek opmerkzaam op het bekende plan van het Fransche gouvernement om met het jaar 1864 eene maandelijksche communicatie over Egypte tusschen Frankrijk, Indie en China daar te stellen, waarvoor, gelijk men weet, bij het Wetgevend Ligchaam van Frankrijk een jaarlijksch subsidie van zes millioen francs gedurende vier en twintig jaren is gevraagd.

De *Times* en ook de ministeriele *Morning Post* beschouwen dat plan met achterdocht en met blijkbaar misnoegen. Zij meenen dat het als commerciele onderneming onnoodig is en nadeelige uitkomsten moet opleveren, en dat het alzoo eigenlijk eene onderneming van politieken aard is; en zij brengen het in verband met de doorgraving der landengte van Suez. De *Post* helt over tot het gevoelen, dat het even als de doorgraving der landengte van Suez enkel politieke beduidenis heeft en in verband met de even gemelde onderneming dienen moet om de integriteit en onafhankelijkheid van het Turksche rijk te ondermijnen. „Het nauwe verband tusschen de nieuwe stoombootdienst en de doorzetting der kanalisatie van Suez kan niet onopgemerkt blijven (zegt de *Post*); immers wij meenen te weten dat de heer de Lesseps zich vleit met de hoop om zijn kanaal in het jaar 1864 of daaromstreeks voor de scheepvaart gereed te hebben; en juist met dat jaar moet de Fransch-Indische stoombootdienst in werking komen. Het denkbeeld van het Fransche gouvernement is waarschijnlijk, eene regtstreeksche communicatie ter zee tusschen Marseille en China daar te stellen, zoodat personen, die te Marseille scheep gaan, op éénen en denzelfden bodem de gansche reis naar de Indische zeeën zullen kunnen doen. Maar al is ook de doorgraving der landengte van Suez eene hersenschim, dit belet geenszins het tot stand komen der Fransch-Indische stoombootdienst, indien het Fransche gouvernement om bijzondere redenen goedvindt de kosten en de andere gevolgen daarvan op zich te nemen."

— Te Londen wordt thans moeite gedaan om eene stoombootmaatschappij voor de kust- en riviervaart in China en Japan op te rigten. Zij zou een kapitaal hebben van 300,000 ponden sterling, verdeeld in aandeelen van 10 p. st., met het bouwen van zes vaartuigen beginnen en hare operatien uitbreiden, naar gelang door de ondervinding zou zijn gebleken, op welke wijze dit het voordeeligst zou kunnen plaats hebben.

— Engeland heeft, gelijk men weet, bij het vredesverdrag met het Chinesche gouvernement groote voordeelen voor zijnen handel bedongen; doch deze bepalingen zijn tijdelijk krachteloos in dat gedeelte van het Chinesche rijk, hetwelk in de magt der opstandelingen en aan het gezag der zoo genaamde Taïping's of vredevorsten onderworpen is. Thans berigt de Parijsche *Patrie* vrij stellig, dat de Engelschen een voordeelig handelsverdrag met de Chinesche opstandelingen aangegaan hebben; hetzelve zou onlangs te Nanking, den zetel van de regering der opstandelingen, door den bevelhebber der flottille Engelsche oorlogsschepen, welke de rivier de Yangtse-Kiang is gaan opnemen, gesloten zijn.

FRANKRIJK.

Een Parijsch nieuwsblad, hetwelk onder toezigt van het Fransche ministerie van binnenlandsche zaken wordt geschreven, bevestigt het berigt, dat er een ontwerp van wet tot verzachting van zekere bepalingen der drukperswetgeving opgesteld is en eerstdaags aan den staatsraad tot onderzoek zal worden gezonden. Het bedoelde blad geeft echter tevens te kennen, dat die voordragt geenszins zoo ver zal gaan en van zoo veel omvang zal zijn, als de berigten van sommige buitenlandsche dagbladen konden doen denken.

— De *Moniteur de l'Armée*, een dagblad hetwelk door het Fransche ministerie van oorlog wordt uitgegeven, deelt berigten mede uit Cochin-

china van 14 Maart jl. Naar luid daarvan was de Fransche expeditie toen in goeden toestand, en won zij in Kambodscha of Neder-Cochinchina bestendig veld. Dat half officiele blad voegt daarbij de verklaring, dat het genoemde gewest ten eeuwigen dage deel van Frankrijks bezittingen uitmaakt.

— De *Moniteur de la Flotte*, het dagblad van het Fransche ministerie van marine, berigt, dat in Frankrijk door het Deensche gouvernement twee geblindeerde fregatten besteld zijn, te bouwen naar het voor de Fransche vloot aangenomen model.

— Te Marseille is uit Konstantinopel berigt ontvangen, dat den 29sten April jl. het nieuwe handelsverdrag tusschen Turkije en Frankrijk is onderteekend.

SPANJE.

De *Correspondencia*, een half-officieel nieuwsblad van Madrid, zegt in haar nommer van den 5den dezer: » Het lijdt geenen twijfel meer, dat ons gouvernement bereid is om St. Domingo als een nieuw deel van de Spaansche natie aan te nemen, en het daarvoor ten aanhooren van gansch Europa te verklaren. Het eenige, waardoor het nog daarvan weêrhouden wordt, is de omstandigheid, dat het de vereischte bewijsstukken nog niet heeft ontvangen; doch er is nu juist een koerier daarmede te Cadix aangekomen. Het gouvernement zal aan de Cortes mededeeling doen van de redenen van zijn besluit om de souvereiniteit over St. Domingo aan te nemen."

In de Madridsche dagbladen van den 8sten dezer leest men den tekst van het voorstel, hetwelk door den president der Dominikaansche republiek aan het Spaansche gouvernement is gedaan, en hetwelk tot grondslag voor de aanhechting heeft gediend. De hoofdbedingen zijn, dat de slavernij nooit weder op St. Domingo zal worden ingevoerd, en dat het gemeenebest voortaan als eene provincie van Spanje zal worden beschouwd.

— Bij een besluit van Koningin Isabella van den 5den dezer is de zitting der wetgevende kamers voor onbepaalden tijd geschorst. De reden van dezen onverwachten maatregel, waardoor de gewone zomervacantie der Cortes vervroegd wordt, is niet met zekerheid gebleken. Men vermoedt dat het gouvernement daardoor den weg voor heftige en verbitterende discussien heeft willen afsnijden. De sinds lang aanhangige voordragt tot herziening der drukperswetgeving, welke sedert het eind der vorige maand bij de Kamer van Afgevaardigden in openbare beraadslaging was, is niet afgedaan.

TURKIJE.

Een ministerieel dagblad van Parijs, *la Patrie*, berigt dat de divisie transportschepen, welke door het gouvernement te Toulon is vereenigd om de Fransche troepen uit Syrie terug te halen, bevel ontvangen heeft zich gereed te houden om den 15den dezer naar de kust van Syrie te vertrekken.

Er is, gelijk men weet, van Ruslands zijde voorgeslagen, in den Libanon drie stedehouders des Sultans aan te stellen; eenen voor de Maroniten, eenen voor de Drusen en eenen voor de Grieksch-Katholijken, ieder de godsdienst der door hem te besturen ingezetenen belijdende. Het boven aangehaalde blad, de *Patrie*, berigt vrij stellig, dat ten gevolge van Frankrijks vertoogen het gemelde plan ter zijde gelegd en daarentegen in beginsel bepaald is, dat de Libanon door éénen kaïmakam of stedehouder der Porte, behoorende tot de Roomsch-katholijke kerk, zal worden bestuurd.

NASCHRIFT.

WEENEN, 11 Mei. Het Huis van Afgevaardigden heeft heden het ontwerp-adres van antwoord aangenomen. De discussien hebben niet minder dan acht uren geduurd en zijn tusschen beiden vrij levendig geweest. De Tscheehen, de Polen en de Jonkerpartij hebben amendementen voorgesteld in den geest van een foederatief stelsel; dezelve zijn echter alle door de meerderheid verworpen.

In de zitting van het Heerenhuis heeft de staatsminister von Schmerling een aantal regerings-voordragten ingediend, waaronder eene tot regtvaardiging der jongste leening van 30 milioen; een verslag omtrent den finantielen toestand in 1861, en de begrootingen voor 1862; een wetsontwerp tot regeling van de betrekking tusschen de nationale Bank en de regering; een tot regeling van de betrekking der Katholijke tot de niet-Katholijke kerken; een ontwerp van gemeentewet, van drukperswet, van regterlijke organisatie enz.

WEENEN, 13 Mei. Een gerucht, dat de Poolsche en Tschechische afgevaardigden ter zake van de discussien over het adres den Rijksraad zouden willen verlaten, heeft zich niet bevestigd; daarentegen verzekert men dat Croatie besloten heeft afgevaardigden naar den Rijksraad te zenden.

LONDEN, 12 Mei. (R. A.) Er zijn berigten uit Shanghai van 22 Maart. De expeditie tot onderzoek van den Yangtse-Kiang was te Hankow aangekomen. Te Peking was een ministerie van buitenlandsche zaken ingesteld.

De berigten uit Calcutta luiden niet gunstig omtrent den aanstaanden indigo-oogst.

LONDEN, 12 Mei. (R. A.) Berigten uit New-York van den 2den dezer melden dat de gemeenschap door den telegraaph tusschen Washington en New-York hersteld was. Te Washington waren 18000 man troepen vereenigd; en men was daar niet meer voor eenen aanval bevreesd. Ook was de waarschijnlijkheid van eene dadelijke botsing verminderd. In Beltimore was de stemming gunstiger voor de Unie; de bondgenootschappelijke vlag woei aldaar van het tolkantoor. In Maryland had de wetgevende vergadering zich tegen de afscheiding verklaard. De gouverneur van den Staat Virginia had aan den President Lincoln doen weten, dat hij niet zou toelaten dat troepen van het Zuiden door Virginia tegen Washington oprukten. De havens van Virginia en Noord-Carolina waren door den President Lincoln in staat van blokkade verklaard. Laatstgenoemde had eene leening van 14 millioen gesloten. De President der Confoederatie, de heer Davis, had bij eene proclamatie verklaard zich tegen eenen aanval tot het uiterste te zullen verdedigen.

MADRID, 12 Mei. Men verzekert dat een Engelsch eskader naar Gibraltar zal worden gezonden. Volgens geruchten heeft het Maroccaansche gouvernement aan het onze medegedeeld, dat het buiten magte is om tegen het einde van Mei het geheel bedrag der verschuldigde schadevergoeding af te doen, met aanbod om zoo veel te betalen als het zal kunnen bijeen brengen.

TURYN, [illegible] Mei. Volgens het dagblad van Turyn vertrekt de graaf de San Martino aanstaanden Donderdag naar Napels om de betrekking van stedehouder te aanvaarden, waarvan de Prins van Carignano op zijn herhaald aanzoek ontslagen is.

BERN, 13 Mei. Door den brand te Glarus zijn 300 woonhuizen en een 150tal schuren vernield, ten gevolge waarvan 4000 personen zonder dak zijn. Het aantal der verongelukten is nog niet bekend.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 13*den Mei* 1861.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is de algemeene beraadslaging voortgezet over het wets-ontwerp betrekkelijk de definitive vaststelling der begrooting van hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor 1861 (Departement van Kolonien).

De heer Mijer beantwoordde de door den heer van Bosse op Zaturdag gehouden rede, en herinnerde hoe hij in zijne alstoen voorgedragen eigene rede zijne bevreemding had te kennen gegeven, dat de tegenstanders van zijne koloniale politiek verklaard hadden in te stemmen met de in de Memorie van Beantwoording op dit wets-ontwerp aan den dag gelegde beginselen, daar dit stuk gevoelens inhield in strijd met die van hen, welke het stelsel van behoud van het bestaande omtrent onderscheiden onderwerpen hadden bestreden, en dat zij integendeel zich niet vereenigd hadden met de mededeelingen van 23 April jl. Dat denkbeeld had de heer van Bosse bestreden, en nu trad de heer Mijer in een nader betoog, dat de beginselen van den Minister van Kolonien bleken overeenstemmend te zijn met die welke door vorige Ministers en ook door hem steeds waren voorgestaan. Vooral was dit het geval met de quaestie van het al of niet vaststellen der koloniale begrooting bij de wet, het cultuurstelsel, de regeling der contracten enz.

De Minister van Kolonien verduidelijkte sommige punten in de Memorie van Beantwoording voorkomende, ten einde den geest en de strekking daarvan nader te doen uitkomen, met name omtrent het cultuurstelsel, de Indische comptabiliteit en het consignatiestelsel. Ten aanzien van het cultuurstelsel meende hij dat vier rigtingen bestonden. De eerste was die welke verlangde dat het onveranderd moest blijven, de tweede dat het spoedig mogt afgebroken worden; beide wilde hij daarlaten, als in strijd met de beginselen van het regeringsreglement. De derde bedoelde de oplossing van den gedwongen arbeid bij het cultuurstelsel in vrijen arbeid bij de gouvernements cultuur, om de voordeelen uit den laatsten aan het Rijk te doen erlangen; de vierde verlangde de oplossing van het stelsel in de particuliere industrie. De Regering nu stond de derde rigting voor, en wenschte de daaruit te trekken voordeelen voor den Staat te bewaren. Ging men de beraadslaging over art. 56 van het regeringsreglement na, dan was daaruit blijkbaar, dat men het cultuurstelsel wilde behouden; de inhoud van het artikel bragt dit ook mede; gelijk hij door ontleding van de onderscheidene daarin voorkomende voorschriften naging, terwijl hij zijn gevoelen dienaangaande uiteen zette. Alles wat dienaangaande ook vroeger was voorgevallen, strekte om, zijns inziens, het verlangen te doen uitkomen, dat het cultuurstelsel door het aanwenden van doeltreffende maatregelen van verkeerdheden mogt gezuiverd, de bevolking allengs tot vrijen arbeid opgeleid en de voordeelen daarvan aan het Rijk verzekerd worden zouden. Hij meende dat de beschouwing van hen, die de bevolking ongeschikt verklaren voor besef der voordeelen, te trekken uit vrijen arbeid, tenzij eene hervorming der Indische maatschappij was voorafgegaan, onjuist was, daar dit denkbeeld door onderscheiden omstandigheden van vroegeren en lateren tijd werd wedergesproken. De vrije arbeid ontwikkelde zich allengs zelf in aanzienlijke mate. Moeijelijk was het ondertusschen, de vrije teelt in denzelfden toestand als nu te laten naast de gouvernements-cultuur, waarvan concurrentie en opdrijving van de loonen het gevolg zou zijn. De rigting, die de oplossing van het cultuurstelsel in particuliere industrie wilde, zou zeer vele nadeelen na zich slepen, vooral in verband met te sluiten contracten voor de levering van producten. Dit toonde hij nader aan door eenige bijzonderheden in herinnering te brengen van den uitslag van een vroeger dienaangaande ingesteld onderzoek. Het voordeel zijner eigen stelling was dat de bevolking gaandeweg voor vrijen arbeid meer en meer geschikt zou worden. Daarbij kon men echter aan de particuliere industrie eenige meerdere ruimte laten op die punten, welke voor het Gouvernement geene schade kon berokkenen.

Ten tweede behandelde hij de vraag, of de Indische begrooting bij de wet of door het opperbestuur moest worden vastgesteld. In het Voorloopig Verslag had men reeds gevoeld dat eene vaststelling bij de wet belemmering voor het Indisch bestuur zou opleveren, en dat gevoelen onderschreef hij ook van zijne zijde; dat bestuur moest eenige vrijheid van handelen hebben, vooral bij de ontwikkeling welke het land ondervond. Hierin moest men het voorbeeld van Engeland blijven volgen; waar de begrooting ook niet bij de wet werd vastgesteld, maar de vaststelling gerekend werd te behooren tot de attributen der administrative magt. Ook hier moest hetzelfde, onder de noodige waarborgen, blijven geschieden: een ander stelsel werd niet bij de Grondwet voorgeschreven. Hij betoogde ook dat de verwerping eener begrooting aanleiding zou geven tot aftreding van een Gouverneur-Generaal, en tot inmenging van de wetgevende magt in Indische zaken leiden zou.

Omtrent het consignatiestelsel merkte hij op van zins te zijn langzamerhand voort te gaan met den verkoop van producten in Indie, niet verder dan tot dekking van het tekort in de administratie. Den verkoop in Indie schetste hij als niet onvoordeelig, en hij toonde aan welk nut daarvan reeds getrokken was en in het vervolg getrokken kon worden. Vooral was dit het geval met suiker en koffij, zijnde te voorzien dat de verkoop op de Indische markt aanzienlijk zou kunnen toenemen. De Nederlandsche markt zou wel een deel van den verkoop verliezen, maar betere prijzen genieten, ten voordeele van de schatkist. De handel en de scheepvaart-assurantie zouden daardoor in het minst niet

lijden. Bij uitbreiding van verkoop der producten in Indie zou dat land en Nederland evenzeer daarbij gebaat worden. Dit nam niet weg dat men hierin met omzigtigheid moest te werk gaan, en dit was dan ook geschied, gelijk men ook gezind was in dien geest voort te gaan.

De heer van Diggelen herinnerde aan den wensch van de Regering dat het over deze begrooting uit te brengen votum eene bepaalde beteekenis mogt hebben. Dien wensch kon hij zich verklaren. Hij ging na welke redenen tot de afstemming der vroegere begrooting hadden geleid; hij vond die in sommige handelingen van den vroegeren Minister, die hem het vertrouwen van de meerderheid der leden hadden doen verliezen. De indruk, dien de handelingen van den tegenwoordigen Minister op hem gemaakt had, was niet ongunstig, en dat te meer, omdat deze nu reeds blijken had gegeven van waarde te hechten aan onze constitutionele instellingen. Na in eene vergelijking te zijn getreden van den veranderden toestand waarin men nu verkeerde, eindigde hij met te verklaren, dat hij gezind was, na kennis te hebben genomen van den inhoud der Memorie van Beantwoording en van de door den Minister gedane mededeelingen, zijne stem aan de begrooting te geven, zich voorbehoudende later de handelingen van het Ministerie te beoordeelen.

De heer Thorbecke zeide dat hij met genoegen de verklaring van het Ministerie gehoord had dat het liberaal was en wilde handelen. Van een liberaal Ministerie wenschte hij een bondgenoot te zijn, maar daar er bij hem twijfel bestond omtrent het begrip dat dit Ministerie aan dat woord hechtte, verlangde hij omtrent sommige punten opheldering. Dien ten gevolge ging hij het ministerieel programma van 23 April na, en verklaarde dat de indruk, dien het had gemaakt, algemeen ongunstig was geweest, daar het was als of het Ministerie bekforde en bedreigde, en de geheele parlementaire wereld uitdaagde. Uit den toon en de houding was niet op te maken dat het Ministerie aan de meerderheid welkom zou zijn; het tegendeel was daaruit eer op te maken. Het programma hield wantrouwen in en een zweem van imponeren; was daarbij disserterend en niet handelend; noch verspreidde het voldoend licht over de bedoelingen van dat Ministerie. Nopens de onderdeelen trad hij in eenige beschouwingen, vooral met betrekking tot de historische mededeelingen nopens de zamenstelling van dit en vroegere Ministerien van 1853 af; over de daarbij geschetste partijen, de moedeloosheid van sommigen, die hij niet juist vond voorgesteld, gevende hij van zijne zijde te kennen welke de redenen der krachteloosheid van sommige Ministerien waren geweest, en van den door het liberale stelstel uitgeoefenden invloed. Met onderscheidene uitdrukkingen in dat stuk voorkomende kon hij zich niet vereenigen, en hij stemde niet in met het daarin opgenomen beroep op de natie als ter waarschuwing tegen de vertegenwoordiging, met de afkeuring van het twisten gedurende de laatste jaren, waarvan hij de ondervonden voordeelen daartegen deed uitkomen; en met de bedreiging aan het slot gesteld, vreemd in een vrij land te noemen.

Nopens de koloniale politiek trad hij in een onderzoek van het daarbij bedoelde behoudend stelsel, in strijd, naar hij achtte, met de behoeften van een land als Indie, dat van de voordeelen der ontwikkeling niet uitgesloten mogt zijn en alwaar moest gehandeld worden in het algemeen belang, en niet ten voordeele van particuliere belangen. Men had gewezen op het stelsel van 1849 op 1858, en beweerd dat dit hetzelfde was als het tegenwoordige; eene bewering, die hij niet kon toegeven, aangezien de toestand alstoen niet dezelfde was, terwijl in dien tijd onderscheidene handelingen hadden plaats gehad, als zeer liberaal aan te merken: onder andere de benoeming van den toenmaligen Gouverneur-Generaal. Hierbij trad hij in een onderzoek van het regeringsstelsel in Indie zelf en van de daaraan verbonden verkeerdheden, en toonde aan hoe het behoud daarvan verkeerd moest werken op den stand van zaken aldaar, in verband met de ontwikkeling der bevolking. Hij zag niet in dat er vrees moest bestaan voor de vaststelling van sommige onderwerpen bij de wet, bij voorbeeld die der begrooting; doch hij verheugde zich over de toezegging van onderscheidene wets-ontwerpen. Nopens het verschil tusschen het programma en de Memorie van Beantwoording merkte hij op, dat dit zeer aanzienlijk was, en toonde dat in bijzonderheden aan. In verband met dat verschil had hem bevreemd de geuite wensch dat eene beteekenis aan de over deze begrooting te uiten stem mogt worden gegeven. Hij herinnerde wat hij in vroegere omstandigheden had gedaan en verklaarde in denzelfden geest steeds ook bij uit te brengen stemmen te zullen handelen.

Ten slotte maakte hij de opmerking dat men met het programma van dit Ministerie niet veel verder was gekomen tot opbeuring van de zedelijke kracht die men in den laatsten tijd verloren had.

De daarin voorkomende bijzonderheden kon hij alzoo niet goedkeuren, maar hij zou zijne stem regelen naar het daaraan gegeven opschrift, dat hem een schoon thema voorkwam te wezen, al mogten de onderdeelen daarop een wanklank zijn.

De heer Zylker zeide niet te kunnen deelen in het gevoelen van de Regering die de goedkeuring dezer begrooting als eene adhaesie van de door haar aangegeven koloniale politiek wenschte aan te merken. Hij verklaarde opgekomen te zijn om het Ministerie te ondersteunen, in de verwachting dat het in koloniale zaken den liberalen weg zou betreden, het gemeen overleg tusschen Vertegenwoordiging en Regering zou bevorderen, en gunstbetoon zou doen ophouden. Aanvankelijk was hij in die verwachting te leur gesteld, door de mededeeling van het programma, hoewel de Memorie van Beantwoording hem meer gerust had gesteld. De nadeelen van het stelsel van behoud deed hij daarop in korte trekken uitkomen, en den indruk, dien de afstemming der jongste begrooting had verwekt. Onjuist waren echter de voorstellingen van de bedoelingen van hen die zich tegen die begrooting hadden verklaard, gelijk hij in korte trekken deed uitkomen. Aangenaam was het hem geweest dat de juistheid dier bedoelingen door de gevoerde discussie was uitgekomen. De uit te brengen stem wilde hij niet als een votum van vertrouwen of wantrouwen aangemerkt zien. Stemde hij vóór de begrooting, daaraan moest geene andere beteekenis gehecht worden dan die dat hij aldus handelde om de zaak, wenschende de handelingen van den Minister van Kolonien af te wachten, die hij later beoordeelen zou.

De heer van Eck deed daarop eene motie van orde met betrekking tot het onderzoek in de afdeelingen van het wets-ontwerp aangaande de goedkeuring eener dading tusschen den Staat en de maatschappij nopens de op- en aanwassen in de Ooster-Schelde. Hij deed het groote nut van dat onderwerp uitkomen, en vernomen hebbende dat de centrale afdeeling beslist had dat het vóór het reces niet zou worden onderzocht, stelde hij voor dat het op morgen in overweging bij de afdeelingen zou worden gebragt.

De Voorzitter zeide namens de centrale afdeeling dat besloten was het wets-ontwerp nu niet, maar later te doen onderzoeken, aangezien de zaak thans niet kon worden afgedaan.

De Minister van Binnenlandsche Zaken ondersteunde de gedane motie, verzoekende dat met de afdoening dezer zaak niet te lang mogt worden gewacht.

De heer ter Bruggen Hugenholtz verklaarde tegen de motie te zullen stemmen, aangezien het bedoelde uitstel niet van langdurigen aard zou wezen; iets wat de heer van Eck betwijfelde.

De heer van der Linden sprak tegen de motie; herinnerende aan de omstandigheid dat dezelfde zaak twee jaren geleden was behandeld en afgestemd: de zaak was niet zoo eenvoudig, en daarom wilde hij ze niet met spoed behandeld hebben.

De motie van den heer van Eck werd daarop in stemming gebragt en daarbij met 35 tegen 25 stemmen verworpen.

Daarop werden de beraadslagingen over de begrooting van het XIde hoofdstuk voortgezet.

De heer Duymaer van Twist gaf in de eerste plaats de beteekenis van zijne uit te brengen stem op, zijnde die van deze strekking, dat hij, na inzage van de Memorie van Beantwoording, gaarne den Minister van Kolonien aan het werk wilde zien; adhaesie aan het ministerieel programma bedoelde hij daarmedé in geenen deele; dit was hem om meer dan eene reden, en voornamelijk om de wijze van zamenstelling van dit Ministerie en om den inhoud van het programma, onmogelijk. Zijne stem hield noch vertrouwen noch wantrouwen in; eerst na de daden van dit Ministerie nagegaan te hebben, zou hij deswege een besluit kunnen nemen.

Ten tweede gaf hij zijne verbazing te kennen over de verklaring van den heer Mijer, dat het programma en de Memorie van Beantwoording geheel in diens geest zouden zijn, bepaaldelijk omtrent de regeling der drukpers, der cultuurcontracten, der pensioenen bij de wet en der wijzigingen in het cultuurstelsel te brengen, en wat dies meer zij. Welke overeenstemming er ook voor anderen mogt bestaan in de programma en de Memorie van Beantwoording, hij voor zich bleef in beide stukken verschil zien; het eerste toch hield bijzonderheden in tegen, en de laatste in het voordeel der liberale beginselen. Voornamelijk was dit het geval ten aanzien van het al of niet wijzigen van het cultuurstelsel, van den verkoop der koloniale producten hier te lande. Met liberale denkbeelden omtrent het beheer der Indische aangelegenheden kon hij zich zeer vereenigen, maar hij moest tegenspreken dat zij, die deze gevoelens voorstonden, bedoelingen hadden, als hun in het ministeriele programma toegedicht werden.

Ten derde beantwoordde hij de heden morgen door den Minister van Kolonien uitgesproken rede, en onderzocht het door de Regering te volgen stelsel van vervanging van gedwongen gouvernementscultuur door vrije gouvernementscultuur. Hij wilde voor het oogenblik dat stelsel nu niet bestrijden, maar vroeg, of dergelijke regeling in overeenstemming was met art. 56 van het regeringsreglement, en of de rigting, welke de Minister voorstond, dezelfde was als tot nu toe gevolgd werd, hetgeen hij betwijfelde. Ook wilde hij niet twisten over de vraag, hoe ver of hoe digt de gouvernementscultuur en de vrije van elkander gescheiden moest blijven, maar naast elkander staande was er regeling van de vrije cultuur noodig, wilde zij die van het Gouvernement niet benadeelen en ondermijnen; hierbij gaf hij op welke regelen hem noodig voorkwamen vast te stellen in het belang der Regering, der ondernemers, der bevolking en van den Staat, waarvan geene gevaren voor het cultuurstelsel te wachten waren. Aangaande de denkbeelden, door den Minister ontwikkeld nopens de vaststelling der koloniale begrooting zonder de wet, zou hij gaarne afwachten welke waarborgen in de plaats van de wet zouden kunnen geleverd worden; hij voor zich wenschte alleen de grondslagen bij de wet geregeld te zien, en zag niet in dat daarmede iets ongrondwettigs plaats zou hebben, noch dat terugroeping van een Gouverneur-Generaal bij verwerping der begrooting noodig zou worden. Met betrekking tot het consignatiestelsel verklaarde hij zich met het door den Minister medegedeelde te kunnen vereenigen.

De heer Hoffman zeide dat het geheele programma van het Ministerie op hem een aangenamen indruk had gemaakt. Het was hevig bestreden, doch de Minister van Kolonien was in dien strijd gespaard, op grond van het verschil van den inhoud der Memorie van Beantwoording met het programma. De verklaring van den Minister van Kolonien, dat hij zich niet wilde afzonderen van het programma, had hem gerustgesteld, maar die geruststelling had na de rede des Ministers van heden zich merkelijk gewijzigd. Vooral was dit het geval ten aanzien van het consignatiestelsel, gelijk de Minister dit wilde wijzigen. Hij zag daarin gevaar voor onzen handel, in strijd met het gevoelen van hen die daarin geen nadeel zagen. Wat anderen met opzigt tot de Hanzesteden, den aanvoer van suiker in verband met een beperkt consignatiestelsel, hadden te kennen gegeven, kon hij dan ook niet goedkeuren. Dit onderwerp bragt hij in verband met de belangen van de scheepvaart, die hij door beperking van het stelsel niet bevoordeeld zou achten, en toonde aan dat de opgaven van den Minister van Kolonien aangaande de voordeelen van den verkoop in Indie niet in allen deele juist waren. Hij hoopt dat de Minister met groote omzigtigheid dit onderwerp verder nagaan en behandelen zou, en verklaarde van eene meer geruststellende verzekering in dit opzigt, door den Minister van Kolonien te geven, zijne stem te zullen laten afhangen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken verdedigde nader den inhoud van het programma, welk onderwerp tot eene persoonlijke quaestie was gemaakt. Dat programma was ondertusschen het werk van het geheele Kabinet; wat men daartegen had aangevoerd, was dus eigenlijk tegen het Ministerie gerigt geweest. Voornamelijk had de heer Thorbecke dat bestreden. Het had hem leed gedaan van dezen te vernemen dat de indruk over het algemeen niet gunstig was geweest: welligt het gevolg van de stemming der toehoorders. Het Ministerie toch had niet bedoeld iets onaangenaams aan de Kamer te zeggen. Ware de toon minder opgeruimd van dat stuk, hetgeen hij niet kon toegeven, dan was daarvan misschien de reden te vinden in het onthaal dat het Ministerie bij zijne optreding buiten af had ondervonden. Daarbij moest men niet over het hoofd zien dat een programma, in algemeene trekken opgesteld, hoogst moeijelijk ieder kon bevredigen. Legde men dit programma naast die der Ministerien van 1849 en 1858, dezelfde verwijten als nu zouden ook aan die stukken gedaan kunnen worden. Ook de onderdeelen waren bestreden, de historische schets der partijen was onjuist geoordeeld. Dit was, naar hem voorkwam, eene overdrijving. De redenen der

magteloosheid der laatste Ministerien waren in het programma mede niet juist voorgesteld, naar hij vernomen had; maar ook die bewering kon hij niet toegeven, en bleef van oordeel dat die reden moest gezocht worden in een verschil van opvatting der Grondwet. Dit Ministerie was gezind in zamenwerking met de Kamer de Grondwet uit te voeren; de daaromtrent uitgedrukte hoop was geene ijdele zelfverheffing, maar steunde op het begrip dat een liberaal Ministerie, ondersteund door eene liberale Kamer, veel kon tot stand brengen. Wat men van politieke demoralisatie had gewaagd, geloofde hij niet als iets persoonlijks te hebben moeten opnemen. Hij wilde niet ontkennen dat het programma tot twisten kon aanleiding geven; maar de zin waarin men het woord *twist* had opgevat was verkeerd; alleen had hij gedoeld op eenen twist zonder eenige uitkomst. Wat de stemming over deze begrooting betrof, wilde hij die niet zoo zeer als een votum van vertrouwen aangemerkt zien, maar wel als zoodanig aangemerkt, dat daarmede uitgemaakt wierd dat er verschil tusschen het vorig en het tegenwoordig Ministerie bestond. Gewezen had hij op de omstandigheid dat het Ministerie van 1849 dezelfde begrippen omtrent de koloniale aangelegenheden was toegedaan als nu door de Regering voorgestaan werden; en dit geloofde hij eene juiste bewering te zijn, te meer daar bij de behandeling der begrooting van 1858 de inzigten der toenmalige Regering door den heer van Hoëvell zeer bestreden waren, gelijk hij door de voorlezing der alstoen door dien heer en den Minister van Kolonien uitgesproken redevoeringen nader aantoonde. Hetzelfde verschijnsel, dat men nu bestreed, had dus ook vroeger plaats gehad. Van den heer van Hoëvell kon hij niet verklaren een bondgenoot te zijn gewecst; omdat de door dezen gedane voorspellingen omtrent de nadeelige gevolgen van het behoud van het regeringsstelsel, door vele anderen gedeeld, nimmer verwezenlijkt waren.

Verschil tusschen den inhoud van het programma en de Memorie van Beantwoording bestond er, gelijk hij verder meende te moeten doen opmerken, in wezenlijkheid niet. Las men het eerste onbevooroordeeld en naauwkeurig, dan zou, naar hij vertrouwde, men dienaangaande tot andere gedachten komen, daar het niet zoodanige uitdrukkingen ten aanzien van de liberale beginselen inhield, als men daaraan had toegeschreven. De bewijzen, aangevoerd om aan te toonen dat er verschil tusschen den inhoud van beide stukken bestond, waren voor hem zoo vele bewijzen dat het niet aanwezig was; en dat te minder, omdat beide in den Ministerraad waren vastgesteld, en het programma gegrondvest was op een ander stuk, hetwelk tot grondslag der zamenstelling van dit Ministerie gediend had. Verwonderd had hem hierbij de houding van sommige dagbladen, en de goedkeuring door de koloniale oppositie aan de behandeling van sommige punten in de Memorie van Beantwoordiging geschonken.

De beraadslagingen zijn daarmede niet afgeloopen, maar zullen op morgen voortgezet worden.

Wij hebben de Javasche couranten ontvangen tot den 2den April jl. De Gouverneur-Generaal had de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den 20sten Maart.*)

bij het civiel departement:

benoemd tot controleur der inkomende en uitgaande regten te Padang (Sumatra's Westkust), de commies-controleur der inkomende en uitgaande regten aldaar J. W. A. Abbink;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures bij het kader der landelijke inkomsten en cultures zijn geplaatst: in de residentie Kediri, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse mr. Ph. C. E. Specht Grijp; in de residentie Bantam, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse F. A. A. Ruitenbach; in de residentie Kadoe, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking E. D. Levysson Norman; in de residentie Pasoeroean, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking T. L. Wattendorff; in de residentie Preanger regentschappen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking D. Ples; in de residentie Bezoeki, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking A. H. Servatius; in de residentie Soerabaija, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking mr. J. Deketh; in de residentie Preanger regentschappen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. H. L. baron d'Aulnis de Bourouill; in de residentie Samarang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking A. J. Spaan; in de residentie Bagelen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking P. J. A. Spaan; in de residentie Madioen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking, J. W. G. Harloff; in de residentie Pekalongan, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. H. F. Sollewijn Gelpke; in de residentie Banjoemas, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. W. Mensing; in de residentie Tagal, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. F. W. Wessels; in de residentie Cheribon, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. Mullemeister; in de residentie Madura, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. C. F. Kroesen; in de adsistent-residentie Krawang, ter beschikking van den adsistent-resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking L. Wessels:

dat door den raad van justitie te Banda is benoemd, tot buitengewoon substituut-griffier bij dien raad, buiten bezwaar van den lande, F. J. Hoedt, commies bij de pakhuis-administratie aldaar;

bij het militair departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten luitenant-kwartiermeester G. H. Bosman;

bij het marine-departement:

benoemd, tot hoofdcommies bij het kommandement en de inspectie der marine, C. Tromp, thans die betrekking waarnemende;

(*Javasche Courant van den 23sten Maart.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de resident van Madioen, H. Kleyn van de Poll;

benoemd: tot adsistent-resident van Bondowosso, residentie Bezoeki, tevens vendumeester aldaar, de adsistent-resident van Tjiringin, residentie Bantam, P. M. van Laren; tot adsistent-resident van Tjiringin, residentie Bantam, tevens vendumeester aldaar, de adsistent-resident van Bondowosso, residentie Bezoeki, J. W. van Rijck; tot adsistent-resident van Panaroekan (residentie Bezoeki), tevens vendumeester aldaar, de adsistent-resident, belast met de leiding der proefneming met de cultuur en bereidingswijze van den indigo in de residentie Banjoemas, gelijk die in de residentie Djokdjokarta gevolgd wordt, G. van Beest Holle; tot commies op het adsistent-residentie-kantoor te Malang (residentie Pasoeroean), de derde commies op het residentie-kantoor te Muntok (residentie Banka), J. Kieffer;

bij de subcommissie van onderwijs te Magelang (residentie Kadoe),

ontslagen, eervol, wegens vertrek, als lid, jhr. mr. O. E. van Nispen, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten.

benoemd tot lid de secretaris dier residentie F. C. A. Jeekel;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie L. C. C. Cock van Oijen;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland aan den kapitein der genie en sapeurs, M. A van Walchren;

bevorderd: tot majoor bij het 17de bataillon (Fort de Kock), de kapitein J. H. Donleben, van het 7de bataillon;

bij de militaire geneeskundige dienst, overgeplaatst: bij de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de officier van gezondheid der 2de klasse J. R. Hessig, thans bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Banjoemas; bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Banjoemas, de officier van gezondheid der 2de klasse O. Brummer, thans bij het groot militair hospitaal te Weltevreden;

benoemd: bij het corps genie en sapeurs, tot majoor, onder-directeur der genie ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de kapitein L. H. Deeleman, van het corps;

goedgekeurd: dat door het militair departement bij de infanterie zijn geplaatst: bij het 4de bataillon, de 2de luitenants H. J. Schwartz en P. J. Miltenburg; bij het 7de bataillon, de 2de luitenant H. M. A. C. Beers, allen onlangs uit Nederland aangekomen; bij het 10de bataillon, de kapiteins F. G. Pfeiffer en P. Peereboom, en de eerste luitenant F. A. Schiebelhout, allen onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd; bij het garnizoens-bataillon der tweede militaire afdeeling op Java, de 2de luitenant H. K. A. Beekhuis, onlangs uit Nederland aangekomen; bij het het garnizoens-bataillon van Banka, de kapitein W. E. F. van Heemskerck, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd;

zijn overgeplaatst: bij het 1ste bataillon, de kapitein C. P. Frantzmann van het 10de bataillon; bij het 3de bataillon, de 2de luitenant J. F. G. Slors, van het garnizoens-bataillon der Wester-afdeeling van Borneo; bij het 7de bataillon, de kapitein J. H. Donleben, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java; bij het 8ste bataillon, de kapitein W. C. A. van der Hucht, van het garnizoens-bataillon van Banka; bij het 11de bataillon, de 1ste luitenants H. H. van Valkenburg, van het garnizoens-bataillon van Palembang, en J. L. B. Granpré Molière, van het 15de bataillon; bij het 12de bataillon, de kapitein J. J. B. Sterke, van het 9de bataillon, en de 1ste luitenant C. B. A. van Deutekom, van de garnizoens-compagnie van Timor en onderhoorigheden; bij het 14de bataillon, de kapitein C. J. Schindler, van het garnizoens bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, en de 2de luitenant C. C. P. Steinmetz, van het 1ste bataillon; bij het 15de bataillon, de 1ste luitenant L. M. H. J. Barkey, van het 11de bataillon; bij het 17de battaillon, de 1ste luitenant H. M. Wagner, van het 15de bataillon; bij het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java, de kapitein J. F. Backerus, van het 12de bataillon; bij het garnizoens-bataillon der Lampongsche districten, de 1ste luitenants A. H. van Aalst en E. P. van der Swaagh, beiden van het 4de bataillon; bij de garnizoens-compagnie van Timor en onderhoorigheden, de 1ste luitenant F. J. W. Mekern, van het 12de bataillon.

bij het marine-departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de modelbewaarder, tevens werkzaam op het bureau van den directer der fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, J. A. Krahmer;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den ingenieur der 1ste klasse voor het vak van scheepsbouw in Nederlandsch Indie, K. F. C. Portengen;

(*Javasche Courant van den 27sten Maart.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de benoemde officier van justitie bij den raad van justitie te Batavia mr. W. A. Brakel Reiger, laatst officier van justitie te Samarang, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den raadsheer in het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie mr. J. Voute;

benoemd, tot officier van justitie bij den raad van justitie te Batavia, de officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaija mr. M. W. Scheltema;

tot advocaten en procureurs bij den raad van justitie te Samarang, mr. A. Lens en mr. C. M. van der Leeuw;

tot advocaat en procureur bij den raad van justitie te Soerabaija, mr. T. T. H. van Benthem van den Bergh;

bevorderd: bij het binnenlandsch bestuur in de adsistent-residentie Benkoelen, tot controleur der 1ste klasse, de controleur der 2de klasse, W. R. Winter;

tot controleur der 2de klasse, de controleurs der 3de klasse, J. H. C. van Dijk en G. J. P. Peeters;

(*Javasche Courant van den 30sten Maart.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, als lid van de subcommissie van onderwijs te Soerabaija, de predikant bij de Protestantsche gemeente aldaar J. W. C. van Steeden, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten; op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de commies bij den adsistent-resident voor de politie te Soerabaija, H. Schmidt Weymans; op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking onder toekenning van wachtgeld, de derde commies op het residentiekantoor te Samarang, B. C. van den Worm; op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewezen eerste klerk op het residentiekantoor te Pekalongan, J. G. Plassaer;

benoemd: tot commies bij den adsistent-resident voor de politie te

Soerabaija, de griffier bij den landraad te Wonosobo (Bagelen), J. M. Trouerbach; tot derden commies op het residentiekantoor te Samarang, de klerk op gezegd bureau, W. N. van den Worm; tot secretaris en boekhouder bij de weeskamer te Amboina, de opziener te Boero, A. G. Schmidhamer;

bij het militair departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen. de kapitein der infanterie J. J. B. Sterke;

benoemd: bij het wapen der artillerie, tot tweede luitenants bij het personeel, de sergeanten A. M. C. Bruyninga en J. A. Nuy.

Voorloopig worden uit voormelde couranten de volgende berigten overgenomen:

BATAVIA, 15 Maart. — Aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java is van regeringswege de navolgende circulaire gerigt:

» Dezelfde ramp, welke Midden-Java geteisterd heeft, trof ook verschillende gewesten in Nederland.

» In niet mindere mate dan hier wekt de toestand der noodlijdenden daar een regtmatig gevoel van medelijden op. De nood is daar niet minder dringend dan op Java.

» Om daaraan te gemoet te komen wenscht de Regering ook hier te lande de gelegenheid open te stellen tot voorziening in het lot der ongelukkige slagtoffers van den watersnood, die ons vaderland getroffen heeft.

» Uw Edg. wordt uitgenoodigd, tot dat einde inteekeningslijsten te doen circuleren in het door u bestuurde gewest, en van de bijdragen opgaven te doen aan den directeur van finantien.

» Door de mededeeling van het vorenstaande voldoe ik aan ontvangen bevelen.

» *De Algemeene Secretaris*,
» A. LOUDON."

— Den 4den Maart jl. kwam het lid in den Raad van Nederlandsch Indie, belast met eene zending naar Midden-Java, jhr. mr. H. C. van der Wijck, te Samarang aan.

Van de residentien Soerakarta, Kadoe en Bagelen ontving hij al dadelijk bij aankomst telegraphische berigten, welke van dien aard waren, dat alleen voor Bagelen eene dadelijke toezending van 5000 pikols cargarijst noodig voorkwam. Daartoe werden de noodige bevelen gegeven.

Den 5den werden ook van Banjoemas berigten ontvangen, die bevredigend waren. De ramp daar was minder algemeen dan in Bagelen.

Tot het kosteloos verstrekken van rijst had de resident van laatstgenoemd gewest niet behoeven over te gaan, maar wel die van Banjoemas, alwaar eene talrijke stedelijke bevolking plotseling van hare middelen van bestaan was beroofd geworden. Bij de afzending van zijn laatste telegram deelde de resident echter mede, dat hij de verstrekkingen zoude verminderen, om zoo spoedig doenlijk daarmede op te houden, doch de bevolking in de gelegenheid stellen, door werk geld te verdienen.

Den 6den werd de reis vervolgd, en Magelang in den namiddag bereikt.

De ramp, welke de residentie Kadoe getroffen heeft, bepaalt zich tot de overstrooming van eenige dessa's en velden, gelegen onmiddellijk aan de oevers der door diepe ravijnen en valleijen stroomende rivieren, en voorts tot aardstortingen. De ramp is dus locaal, en heeft de welvaart der residentie in het algemeen niet aanmerkelijk benadeeld; alleen is een groot aantal koffijboomen vernield en een aantal bruggen weggeslagen. De voornaamste van deze laatste zijn echter onbeschadigd gebleven.

Hetgeen in de Kadoe is geleden zal alzoo met betrekkelijk geringe middelen zijn te herstellen.

De reis van Magelang naar Poerworedjo werd in nog geene volle vijf uren per as afgelegd, ongerekend eenig oponthoud om het een en ander te bezigtigen, hetgeen het beste bewijs oplevert, dat de weg aldaar weder bruikbaar is, vermits onder de gunstigste omstandigheden voor bedoeld traject 3½ uur noodig zijn.

In de residentie Kadoe waren twee nog al belangrijke noodbruggen geslagen, en eenige zware aardstortingen gedeeltelijk opgeruimd, of ten minste doorgegraven. In Bagelen was van de kapitale brug over de Bogowonto een landhoofd geheel, het andere voor een groot gedeelte onbeschadigd gebleven. Het dek van de brug was echter opgeligt en weggedreven, en een gedeelte van den weg achter de landhoofden vernield. De brug was weder van een zeer goed nooddek voorzien en de weg geheel hersteld. Ook hier hadden belangrijke aardstortingen den weg bedekt, doch waren bijkans geheel weder opgeruimd, en de baan tot haren vroegeren staat teruggebragt.

De aardstortingen zijn ontelbaar; bijkans geen heuvel is daarvan verschoond. Aanvankelijk moeten deze groote schrik en verslagenheid onder de bevolking hebben te weeg gebragt, zoowel door de dadelijke ongelukken, welke daardoor zijn veroorzaakt, als door het stremmen der communicatie.

Hoofden en bevolking zijn nu weder even kalm als vroeger en tot hunne gewone werksaamheden teruggekeerd.

Op den 22sten Februarij heeft behalve buitengewoon zware regen, ook nog een allerhevigste wind gedurende den namiddag en avond gewaaid, waardoor vele inlandsche woningen en boomen, onder andere ter hoofdplaats Poerworedjo verscheiden zware tamarinde-boomen, omver gevallen zijn. Volgens opgave van den gepensioneerden regent van Poerworedjo zou de wind in het Noordoosten zijn begonnen en vervolgens, door het Noorden en Westen, het geheele kompas zijn rond gegaan, even als dit bij typhons wordt waargenomen.

De hoofdplaats Poerworedjo heeft niets geleden; hier bestond echter, ten gevolge van het verbreken der gemeenschap, gedurende eenige dagen groote schaarschte aan levensmiddelen, welke echter dadelijk ophield, zoodra de wegen maar eenigzins bruikbaar waren.

De rijst kostte den 8sten Maart ter hoofdplaats Poerworedjo f 10, f 8 en f 7 koper den pikol, eerste, tweede en derde soort. De rijst is van Tagal over Samarang aangebragt.

De oorzaak der algemeene duurte van rijst ligt, volgens het oordeel der residenten van Kadoe en Bagelen, voornamelijk in den uitvoer naar Djokdjokarta, welke residentie reeds vóór het invoeren der indigo-cultuur niet in hare eigen behoefte kon voorzien, hetgeen noodwendig nog verergerd is, nu op de verhuurde landerijen twee vijfden der sawa's aan de rijst-cultuur worden onttrokken.

Volgens berigt van den resident van Djokdjokarta, is de rijst daar weder gedaald tot f 11,67 voor eerste en f 11,08 voor tweede soort, en bestond er geene vrees voor gebrek.

De resident van Bagelen heeft van 9 tot 22 Februarij slechts langs één enkelen weg den rijstuitvoer naar Djokjokarta doen constateren, die bevonden werd niet minder dan 4267 pikols, ter waarde van f 26,177, te bedragen.

Den 9den Maart bezocht de commissaris de hoofdplaats Koetoeardjo en de door den watersnood het meest geteisterde streken van dat regentschap en van Keboemen.

Niet ver van de hoofdplaats Koetoeardjo stroomt de rivier Djali en aan deze staat, in de rigting van West naar Oost, op omstreeks een paal afstands benoorden den grooten weg, eene rij lage heuvelen.

Het water had, het rivierbed verlatende, zich langs deze heuvelen eene baan gebroken, en, groote boomstammen, klein hout en struiken medevoerende, zijnen weg midden door den ingang genomen, die daardoor grootendeels werd verwoest. Alle woningen van hout, bamboe of atap lagen omver of waren medegesleept; alleen de steenen gebouwen, zoo als de controleurswoning, die van den onder-collecteur, van den adsistent bij de indigo-cultuur Stralendorff, zijn blijven staan, terwijl de hooger gelegen regentswoning zeer weinig heeft geleden.

Veel menschen waren hier omgekomen: de vrouw van den onder-collecteur, beangst door de tegen het huis met geweld aandrijvende boomstammen, had dit in de groote, voor de ontvangst der landrenten bestemde geldkist zittende, met hare zes kinderen willen verlaten, doch bij het inklimmen van een der kinderen kantelde de kist om, werden allen door den stroom medegesleept en slechts de moeder en één kind met moeite gered.

Het districtshoofd verloor een zijner bijvrouwen, zijne schoonmoeder, zijne zuster en 16 volgelingen.

Ook benoorden de zoo even bedoelde rij heuvelen had het water zich met geweld uitgestort en voornamelijk de districts-hoofdplaats Kemiri erg verwoest.

In deze streken waren zoo ver het oog konde reiken de rijst- en indigo-velden met eene effen laag zand en slijk, ter dikte van één tot drie voeten overdekt, zoodat van het gewas, dat daarop had gestaan, hoegenaamd niets meer was te zien.

Verder westelijk tot aan de rivier Gebang waren verscheidene groote streken lands verschoond gebleven, of slechts ligt overstroomd geweest; andere weder geheel met slijk overdekt en zelfs een gedeelte, dat vóór de katastrophe nog uit moeras bestond, geheel aangevuld en met het overige terrein gelijk geworden.

De rivier Gebang was reeds buiten hare oevers getreden, en had voornamelijk de streek aan haren regter oever geteisterd.

Zware boomstammen van verscheiden voeten doorsnede lagen hier overal verspreid, de meeste tegen den grooten weg aan.

Ook hier hadden de dessa's veel geleden, en lagen bijkans alle woningen omver.

Het ergst is de ramp geweest benoorden den grooten weg en benoorden den met dezen evenwijdig loopenden weg over Kemiri naar Pitoeroe.

Deze beide wegen, die verscheiden voeten boven het omliggende terrein verheven waren en daardoor twee dammen vormden, hebben de hevigheid van het water gestuit, zoodat de bezuiden gelegen dessa's en velden wel zijn overstroomd en met slib overdekt geworden, evenwel zonder groote verwoesting, zoodat daar nog veel huizen zijn blijven staan.

Tusschen de rivieren Djali en Gebang heeft de groote weg veel geleden. Er zijn groote gaten ingeslagen en de dijkjes langs den weg op vele plaatsen vernield.

Van de rivier Gebang af was de weg, hoezeer mede sterk beschadigd, in zoo ver hersteld, dat de passage voor rijtuigen weder mogelijk was.

Op sommige gedeelten had het slib zich zoo gelijkmatig nedergezet, dat het, droog wordende, weder eene effen en harde baan had gevormd.

Volgens de van de inlandsche hoofden ontvangen opgaven, waren in de regentschappen Poerworedjo, Koetoeardjo en Keboemen 1040 menschen omgekomen, waaronder echter slechts 193 volwassen mannen, waarvan 99 onder Poerworedjo, waar de meeste menschen onder aardstortingen het leven hebben verloren, terwijl voorts 848 buffels, 1090 runderen en 83 paarden verdronken of vermist, 16,976 bouws rijstvelden, benevens 2170 bouws met indigo beplante velden en 586 bouws tegalvelden overstroomd, het plantsoen vernield en 10141 woningen ingestort of door het water weggevoerd zijn.

Onder Ambal zijn bovendien nog 4082 bouws sawah's en 1633 tegalvelden, doch slechts 210 bouws indigo vernield.

De staat van zaken in die residentie is evenwel sedert aanmerkelijk verbeterd.

Alle rivieren, welke, uit het Ledoksche hoogland ontspringende, haren loop nemen in de rigting naar de Zuid-Bageleensche vlakte, zijn van lieverlede in water-afvoer verminderd, en thans gedaald tot het normaal hoogwater peil van dit jaargetijde.

De dessa's, gelegen benoorden den grooten postweg, die de vlakte van Zuid-Bagelen in de rigting van het Oosten naar het Westen doorsnijdt, zijn dien ten gevolge begonnen droog te vallen. Men vindt reeds in onderscheiden dessa's de bevolking bezig met het oprigten van woningen. Inzonderheid zijn het die streken, waar de uit ligte materialen vervaardigde huizen slechts ingestort, doch niet door den stroom zijn medegevoerd, werwaarts men de bevolking het eerst ziet terugkeeren.

De door den grooten aandrang des waters en de vele afdrijvende boomstammen werkelijk geheel verwoeste dessa's zijn gelukkig weinig in getal. Wel ziet men ook daar reeds de mannen naar de plek hunner voormalige inwoning terugkeeren, doch is zulks meer om den stand van zaken op te nemen, of de vruchten van de gespaard gebleven klapper- en andere boomen in te zamelen. De schrik en de aangerigte verwoesting zijn echter nog te groot en kan vooreerst op den weder-opbouw dier dessa's niet worden gerekend.

Bezuiden den grooten postweg is het land nog in alle rigtingen overstroomd.

De rawa Wavar, welker eenige uitwatering zeewaarts de zoogenaamde Kali Lerreng niet ruim genoeg is om met den gewenschten spoed al het toevoerwater uit de rivieren Djali, Gebang, Kedongtawon en Benar naar zee te ontlasten, is immer nog sterk gezwollen; hierin is eene groote belemmering gelegen voor de waterlozing in het algemeen, en meer in het bijzonder voor de zuidelijk gelegen dessa's.

Vermoedelijk draagt de afgevoerde massa slib, waardoor de bodem der rawa aanmerkelijk moet zijn verhoogd, ten koste natuurlijk van het inhoudsvermogen der eigenlijke rawakom, zeer veel bij tot het traag afloopen van het water.

Groot is dan ook de vernieling in deze streek door het rawawater veroorzaakt.

Heeft men al gelukkig daar minder te betreuren het verlies van menschenlevens, doordien het water zich ongehinderd over eene wijde oppervlakte kon verspreiden en hierdoor aan stroomsnelheid moest verliezen, de schade aan verloren padi daar geleden is des te aanzienlijker, en wordt de uitgestrektheid vernielde sawahs langs de boorden der rawa alleen op niet veel minder geschat dan op 8000 bouws.

Opmerkelijk was de houding der bevolking in de districten, die de commissaris passeerde. Niets in haar uiterlijk voorkomen verried, dat haar nog onlangs zulk een zwaar onheil had getroffen.

De bazar te Kemiri was druk bezocht door honderden, wel gekleede vrouwen en mannen, die even kalm en bedaard als gewoonlijk met hunnen handel bezig waren. Veel product werd van den bazar afgevoerd, voornamelijk indigo voor de inlandsche markt, en verhwout. Rijst was er niet te bekomen, maar wel veel Turksche tarwe, tegen den matigen prijs van 1 cent per stuk.

In de dessa's werden hier en daar de huizen weder opgerigt; veel menschen waren ook bezig om van de door de overstrooming aangevoerde groote boomstammen kano's te vervaardigen.

Geen enkele noodlijdende vertoonde zich of kwam om hulp te vragen.

De geheele bevolking der overstroomde dessa's, die op omstreeks 20,000 zielen wordt geschat, moet aanvankelijk in de boomen, en zoodra de stand van het water dit toeliet, naar de verschoond gebleven dessa's in het gebergte gevlugt zijn, waar nog een groot gedeelte aanwezig is, doch vermoedelijk spoedig naar de dessa's zal terugkeeren.

Niet onaanzienlijk, doch niet te schatten, is het verlies der bevolking aan gouden en andere sieraden, aan welke zij het geld plagt te besteden dat zij kon overhouden, en die door den stroom medegevoerd, in het slib bedolven en moeijelijk terug te vinden zijn.

Veel nadeeliger voor hare welvaart is het verlies van vee, dat evenwel niet grooter schijnt te zijn, dan bij epizootien het geval is, doch bovenal de vernieling van een zoo aanzienlijk gedeelte van den oogst.

De met slib overstroomde velden zijn volgens het oordeel der inlandsche hoofden bijzonder geschikt, om, zoodra die genoegzaam zijn opgedroogd, zonder verdere bewerking met Turksche tarwe te worden beplant, die over vier maanden kan geoogst worden.

Reeds zijn maatregelen genomen om in de afdeeling Wonosobo en de naburige residentien hiervoor genoegzaam zaad op te koopen.

De groote rawas, die thans nog overstroomd zijn, kunnen in de drooge moesson voor een groot gedeelte met padi beplant worden en een goeden oogst afwerpen.

Het zal dus vermoedelijk reeds veel helpen, zoo gedurende de eerste maanden, die de moeijelijkste zullen zijn, de bevolking in de gelegenheid wordt gesteld, geld te verdienen om zich van rijst te voorzien.

Tot dit einde zijn, zoo als hiervóór reeds is gemeld, 5000 pikols rijst te Samarang opgekocht, en zal getracht worden, de van Batavia naar Tjilatjap verzonden rijst zoo spoedig doenlijk naar Keboemen te vervoeren.

Een geluk is het, dat in de afdeelingen Poerworedjo, Keboemen en Koetoeardjo de sawahs, die verschoond zijn gebleven, eenen goeden oogst beloven, dat vele daarvan reeds genoegzaam tot rijpheid zijn gekomen om te kunnen worden geoogst, en dat de klapperboomen, die der bevolking ruimer verdiensten afwerpen, niet schijnen geleden te hebben.

Zeer moet geroemd worden de bereidvaardigheid der bewoners van al de streken, die niet door de ramp hebben geleden, om de bevolking, die heeft moeten vlugten, met huisvesting en voeding te helpen. Aan deze onderlinge hulp is het te danken, dat aanvankelijk nog geen nood of gebrek is te bespeuren.

Hoever echter de gevolgen van de ramp zich zullen uitstrekken, is voor alsnog moeijelijk te voorzien.

In sommige opzigten kunnen die ook weldadig genoemd worden door de meerdere vruchtbaarheid, die de velden zullen verkrijgen door het vruchtbare slib, waarmede zij zijn overdekt, en de vermoedelijke ophooging der sawa's, waardoor meer rijstvelden zullen worden gewonnen.

Te Pitiroe en Keboemen heeft de commissaris de dessa- en hoogere hoofden doen bijeenkomen en het doel zijner komst doen bekend maken, de hulp der regering toegezegd, waar die noodig was, hen en de bevolking geprezen voor de wijze, waarop zij zich tot dusver gedragen hebben, en hun voor de toekomst moed ingesproken en aangemaand eendragtig mede te werken om de ramp te boven te komen.

Den 10den Maart, ten 12 ure, is de commissaris te Kedjowar Kidoel bij Banjoemas aangekomen.

Banjoemas. — Aangaande de plaats gehad hebbende overstrooming in dit gewest kunnen wij thans door de ontvangst van meer volledige berigten het volgende melden:

Hoofdplaats Banjoemas. 's Namiddags van den 22sten Februarij jl., ten 5 ure, was de stand van de rivier Serajoe zeer hoog, 's avonds ten 10 ure trad zij buiten hare oevers, terwijl reeds ten 11 ure het water in de huizen der Europeanen, langs die rivier gelegen, drong.

Men hoopte elk oogenblik dat het water zakken zou. Toen dit echter niet gebeurde, werd het onmogelijk de woningen te verlaten.

Enkele Europesche gezinnen hadden zich naar den regent begeven om hulp, en konden wegens het klimmende water niet meer van daar, in weerwil van de omstandigheid, dat de dalm van den regent het hoogste punt van de eigenlijke stad is.

Bij den stijgenden nood begaven zich duizenden Javanen mede derwaarts, die, toen het water al hooger en hooger steeg, eene toevlugt op de daken van den dalm zochten. Ook de Europeanen hadden midden in den nacht en onder stortregens de wijk genomen naar de daken; de bevolking was op hare woningen of in de boomen geklommen.

Het residentiehuis, het blokhuis, de kazerne der djajang-sekars, het huis door den secretaris bewoond en andere kleinere woningen zijn op één à anderhalven paal van de stad gelegen. Het water stond reeds des nachts ten 3 ure vóór de residentiewoning en was een half uur later ook daar binnen, zoodat de resident, dien men, naar het schijnt, door het schielijk wassen van het water niet eerder heeft kunnen waarschuwen, met zijn gezin op den zolder van het residentiehuis eene toevlugt moest zoeken.

De opperwachtmeester der djajang-sekars had, toen de stand van het water nog niet te hoog was, met zijn detachement en de paarden de wijk genomen naar het gebergte achter het residentie-huis.

Des morgens, ten 7½ ure, gelukte het den secretaris zich met zijne vrouw van het dak zijner woning al zwemmende naar hetzelfde gebergte te redden.

De secretaris zond onmiddellijk eene kleine praauw djoekong (uitgeholden boomstam), als het eenige voorhanden middel, tot redding van den resident en diens familie, waarna al het mogelijke werd aangewend om ook de anderen met praauwen te redden. Zulks kon echter niet anders dan zeer langzaam geschieden, zoowel omdat eene praauw minstens twee uren noodig had om van de stad naar het gebergte te komen en sommige praauwen daartoe acht uren hebben besteed, als omdat er slechts weinige praauwen aanwezig waren. Die van de overvaart waren weggeslagen en ongelukkig had de aannemer van de gouvernements-transporten geene praauwen op de hoofdplaats.

De resident was eerst ten 12 ure 's middags van den volgenden dag in veiligheid.

Zaturdag namiddag (23 Februarij), ten 3 ure, kwam het water tot stilstand, maar daalde aanvankelijk zeer weinig, in 12 uur naauwlijks 3 voet.

Het water, dat soms in één uur vijf voet gerezen was, had eene schrikbarende hoogte bereikt. Op de wegen stond het op sommige plaatsen ter hoogte van 20 voet, in de huizen der Europeanen naar gelang der ligging van 6 tot 16 voeten. In het hoofdgebouw van het residentie-huis stond ruim 8 voet water boven den beganen vloer.

De laatste Europesche familien kwamen des Zondags, 24 Februarij 's morgens ten 5, uit in het gebergte aan. Deze waren dus 30 uren in nood geweest. Allen waren zeer uitgeput. Gelukkig heeft het gedurende den 27sten Februarij onophoudelijk geregend. Anders zouden er onder de Europeanen ten gevolge der zonnehitte, waaraan zij blootgesteld zouden geweest zijn, ongetwijfeld slagtoffers gevallen zijn.

De toestand, waarin de bevolking in het algemeen en de Europeanen in het bijzonder gedurende den nood verkeerden, gaat alle beschrijving te boven; de redding mag wonderdadig genoemd worden.

Zwakke vrouwen en hulpbehoevende kinderen, waaronder zuigelingen, hebben boven verwachting het gevaar, de vermoeijenissen en ontberingen doorgestaan. De vrouw van een tokohouder was weinige uren te voren bevallen en is met het pas geboren wicht behouden. Twee Javaansche vrouwen zijn op het dak van den regent bevallen en in het leven gebleven.

De houding van den ouden regent van Banjoemas was uitmuntend. Zijne bedaardheid verliet hem geen oogenblik.

De duizenden, die naar zijne dalm gevlugt waren, stelden op hem hunne hoop en vertrouwen. Daarom wilde hij, ofschoon hij zich veel vroeger had kunnen redden, zijne dalm niet verlaten, vóór dat de anderen gered waren, omdat hij begreep, dat, zoo hij ware heengegaan, het vertrouwen verloren zou zijn en plaats gemaakt hebben voor wanhoop en ongeregeldheid. Eerst toen daarvoor geene vrees meer bestond, heeft ook hij zich verwijderd en zich naar de begraafplaats zijner familie, genaamd Dawoean, begeven. Zijne hoogbejaarde moeder, die sedert lang zwaar ziek en bijna stervende was, is met hem den nood ontkomen, doch den 4den Maart overleden.

De meeste Europeanen bevonden zich aan den voet van het gebergte en waren in den nacht van 23 op 24 Februarij, ten getale van circa 60 mannen, vrouwen en kinderen, in eene kleine bamboezen-woning opeengepakt, barrevoets, blootshoofds en allen slechts voorzien van een enkel, noodwendig kleedingstuk.

Het telegraaphkantoor, gevestigd in twee kamers van de bijgebouwen van het residentie huis, was geheel onder water geweest en dus onbruikbaar, zelfs nog niet te naderen. Bovendien lag de kabel, die door de vlakte loopt en in 't gezigt was, op den grond.

Aangezien er geen voldoend voedsel was, werd in de naburige afdeelingen en districten rijst opgekocht en kon reeds den 25sten Februarij aan ruim 2700 zielen voeding worden verstrekt.

De noodlijdende bevolking, door den regent geraamd op 12,000 zielen, had toen reeds gedurende drie dagen geen voedsel genoten.

De rijstprijzen stegen aanvankelijk enorm, doch zoodra met de verstrekking begonnen was, daalden die onmiddellijk en waren spoedig tot nagenoeg het gewone peil teruggebragt.

De gevangenen, ten getale van 105, waren in den uitersten nood losgelaten, omdat zij anders zouden verdronken zijn. Velen hebben zich zelven later weder aangemeld of zijn opgevat: de meesten echter zijn nog zoek.

Hoewel het zoutpakhuis is behouden, is toch al het daarin aanwezige zout verloren gegaan; in de daaraan bestaande behoefte is evenwel voorzien.

Ook de voorraad indigo in de pakhuizen is eene prooi der verwoesting geworden.

Even als de inlandsche bevolking, waren ook alle Europeanen van alles verstoken. Weldra echter werden van alle zijden bezendingen van de noodigste kleederen, van voeding en ververschingen ontvangen, en wel van de Europesche ingezetenen van Poerbolingo, Soekaradja, Kali-Bagor, Poerwokerto, Bandjar-Negara, Poerworedjo (Banjoemas), Tjilatjap, verder van Keboemen, Karanganjar, Poerworedjo (Bagelen), van de officieren van Gombong en zelfs van Tagal.

De wegen in de stad zijn versperd met boomen, ruïnen van huizen, pakhuizen, dood vee enz. Deze hindernissen zijn tegen de steenen huizen der Europeanen, op sommige plaatsen tot drie mans hoogte, opgestuwd. De geheele vallei is overdekt met eene laag modder, die op sommige plaatsen 4 à 5 voet dik is. De stank over deze geheele vallei was onuitstaanbaar, zoowel door den modder en duizende bedorven voorwerpen, als door de lijken van menschen en krengen van dieren.

Door arbeiders uit de omliggende districten werd aan de opruiming van een en ander met kracht gewerkt. Op de heuvels zijn loodsen opgeslagen, aanvankelijk ter beschutting gedurende den nacht van het van elders opgeroepen volk, en later, wanneer dit gemist kon worden, tot huisvesting der noodlijdende bevolking.

Den 2den Maart is men begonnen met het opslaan van eene tijdelijke loods voor kazernering der troepen uit het blokhuis.

De geredde bevolking heeft zich verspreid over de heuvelenrij bezuiden de hoofdplaats.

Van zieken heeft men tot nog toe weinig gehoord, hetgeen te meer dankbaar vermeld wordt, omdat, even als al het andere, ook de apotheek van den geneesheer geheel is verloren gegaan. Van Gombong en Tjilatjap zijn intusschen de hoogst noodige medecijnen ontvangen.

Het getal verloren menschenlevens is nog met geene mogelijkheid te bepalen.

Het blokhuis ter hoofdplaatse heeft bijna geheel onder water gestaan, ten gevolge waarvan onder andere alle ammunitie is verloren gegaan. Hier en daar is in de kampong een enkel huis blijven staan, doch al

de overige zijn òf door den stroom medegesleept òf tegen den grond geslagen en grootendeels onder modder begraven. De bevolking zocht onder den modder naar de overblijfselen van het weinige, dat zij heeft bezeten, hetgeen maakte, dat niemand nog gehoor wilde geven aan de oproeping van den resident, om tegen betaling van f 0.20 daags te werken. Vele goederen zijn naar zee gedreven. Alle huisraad is, zoo niet weg, dan toch bedorven; linnen enz. is geheel of ten deele in den modder verstikt.

Eene commissie, bestaande uit den adsistent-resident van Beest Holle en Phitzinger, is belast met de uitdeeling onder de behoeftige Europesche gemeente der residentie Banjoemas, voorloopig van f 8000, door particuliere liefdadigheid te Batavia bijeengebragt en toegezonden door het lid in den Raad van Nederlandsch Indie, belast met eene zending naar Midden-Java. Den 7den Maart jl. was door die commissie eene som van f 5000 aan de bedoelde Europeanen uitgekeerd, waarbij zij als maatstaf aannam f 100 voor elk hoofd van een gezin, f 50 voor elke gehuwde of inwonende vrouw en f 25 voor elk kind.

De voorraad rijst zal meer dan waarschijnlijk voldoende zijn tot den nieuwen oogst, en van het te velde staande padiegewas schijnt genoeg gespaard te zijn gebleven om in de behoefte te voorzien.

Borneo. — In den toestand van het oude Bandjermasinsche rijk is in den laatsten tijd weinig verandering gekomen. In de Oost-kust-rijkjes is onze verhouding bijzonder verbeterd. Tot staving hiervan kan onder andere dienen, dat niet alleen de Sultan van Passir aan den adsistent-resident van Koetei de belofte heeft gedaan, om na den padie-oogst naar Bandjermasin op te komen, maar dat dat zelfs pangeran Moeda, vorst van Banjkala-an, Tjingal en Manoenggoel bereids ter hoofdplaats is verschenen.

Die pangaran, welke als de invloedrijkste der vorsten in de Tanachboemboe wordt beschouwd, was bij zijne komst te Bandjermasin voorzien van eene schriftelijke volmagt van hadji Madura, vorst van Tjanbeng en Roentoer-laut, en pangeran Mangkoe, vorst van Sampenahan, waarbij door laatstgenoemde werd verklaard, dat zij de regeling hunner belangen bij den vertegenwoordiger van het Gouvernement in de Zuider- en Ooster-fdeeling van Borneo geheel toevertrouwden aan pangeran Moeda en met al zijne handelingen in dezen genoegen zouden nemen.

Ofschoon de rust ook in de binnenstreken van deze residentie van lieverlede meer en meer terugkeert, dwalen niet te min, vooral in de oostelijke bergstreken, nog steeds enkele benden opstandelingen rond, die zich door roof en moord bij de rustige bevolking gevreesd maken.

Al het mogelijke wordt gedaan om deze zwervelingen door het aanhoudend patrouilleren onzer troepen te verdrijven of onschadelijk te maken.

Op het gezigt onzer soldaten gaan zij echter immer op de vlugt en verdwijnen zij in de ontoegankelijke wildernissen, waar het niet mogelijk is hen te vervolgen.

Uit de Doeson zijn tijdingen ontvangen, welke doen vermoeden, dat Kiahi Rangga Niti, — die, door den resident met eene zending derwaarts was belast om de bevolking tot onderwerping aan te manen, — door de benden van Antasarie is vermoord.

Van het hoofd van de Doeson-Ilir, woonachtig te Babai, werd berigt ontvangen, dat men hem in zijne versterkte kampong bedreigde.

Op zijn verzoek om hulp, werd Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kingsbergen* derwaarts gezonden.

Hij schijnt echter door de vrees overmand te zijn geweest, want den 2den Maart werd ter hoofdplaats Bandjermasin berigt ontvangen, dat hij met zijn volk Babai verlaten en eene schuilplaats in onze versterking te Mengkatip gezocht had.

Die berigten behelsden tevens, dat de benting te Telang, bezet door het ons meest getrouwe hoofd Soeto-Ono, van Sihong, door de benden van Antasari aangevallen of bedreigd werd; men wist evenwel niet, hoe het met die benting was afgeloopen.

Dien ten gevolge vertrok onmiddellijk op den 3den Maart Zr. Ms. stoomschip *Bali* met 20 bajonetten, de kruisboot n°. 39 en den gouvernements-stoomsleper *van Os* naar Mengkatip, om zoo mogelijk de benting van Telang te adsisteren.

Na deze versterking ontzet te hebben, zal de *Bali* nog 20 bajonetten van Mengkatip medenemen, den stoomsleper *van Os* terug zenden en met de *Admiraal van Kingsbergen* hooger op stoomen, om de beweging der Koetinezen van de zijde der Barito zoo goed mogelijk te ondersteunen.

Op den 9den Februarij jl. werd te Rantau, — tijdelijke standplaats van den controleur van Margassari, die aldaar door een detachement van 30 bajonetten wordt beschermd — het berigt ontvangen, dat op een paar uren oostwaarts van daar eene vijandelijke benting in het Mangoeroeh-bosch was opgeworpen.

Op den 10den ging de controleur met 25 bajonetten onder de adjudant-onderofficier dd. officier S. van Puffelen derwaarts.

Op hunne nadering vlugtte de vijand, waarop de benting werd verbrand.

Op den 17den vereenigde die verdreven bende zich evenwel weder en beproefde eenen nachtelijken aanval op Rantau, doch de geringe magt aldaar aanwezig was voldoende om den vijand op de vlugt te doen gaan.

Van de aanwezigheid van eene kolonne, sterk 50 bajonetten, die op den terugtogt van Amawang naar Bandjermasin op den 18den Februarij te Rantau aankam, werd gebruik gemaakt, om de omstreken geheel van vijanden te zuiveren.

Op het berigt, dat de opstandeling Said Sambas brandbrieven en bedreigende tjaps had gezonden naar Rantau Bekoela en Ambawang, rukte de 2de luitenant van Ende uit Baleh en de kapitein van Vloten uit Martapoera, laatstgenoemde met 100 bajonetten en een mortier, den vijand te gemoet.

Berigten omtrent de ontmoetingen dezer kolonnes waren op 4 Maart jl. nog niet ingekomen.

In de Tanah-laut kan de oorlog als geëindigd beschouwd worden.

Tot drie malen toe is getracht zekerheid te bekomen omtrent het gerucht, dat de opstandeling Djalil te Toendakkan oostwaarts van Pringien zoude begraven zijn.

Twee malen is de derwaarts gezonden kolonne door de gidsen misleid en stuitte zij telkens op een uitgestrekt en diep moeras.

De gidsen zijn in staat van arrest naar Pringien teruggezonden en door anderen vervangen.

In het noorden van de afdeeling Amoenthai loopen geruchten rond als of Antasari die streken zoude bedreigen.

Deze omstandigheid, gepaard aan eenige sluipmoorden daar gepleegd en het ontmoeten nu en dan van eenige rooversbenden, maken de bevolking zeer ongerust, en zijn dikwijls oorzaak van tijdelijke verlating der kampongs.

Ook vreesde men daar, dat een der hoofden van de Tabalong-Kiri, die vroeger getrouwheid had beloofd, het weder met de opstandelingen eens zoude zijn.

Zooveel doenlijk wordt echter daar getracht door het uitzenden van patrouilles de bevolking vertrouwen in te boezemen en de kleine stroopersbenden afbreuk te doen.

In het Aleische is een troep rondzwervende opstandelingen door ons opgezocht en hun eenig verlies toegebragt.

Niettegenstaande de groote moeite en de goede combinatie der beweging, mogt het echter niet gelukken, het hoofd der bende in handen te krijgen.

Van de hoofdplaats Bandjermasin valt niets bijzonders te vermelden; de rust bleef aldaar ongestoord, terwijl de handel en het vertier meer en meer toenemen.

Uittreksel uit een rapport van den Nederlandschen Consul op het eiland Mauritius.

Het jaar 1860 is voor dit eiland niet zoo voordeelig geweest als het voorafgaande. De handel was flaauw en de invoer-artikelen hebben over het algemeen geen levendigen aftrek gevonden. De hoog gespannen verwachtingen der grondeigenaren zijn slechts ten deele vervuld geworden; in de laag gelegen streken hebben de aanhoudende regens veel schade veroorzaakt, terwijl zij juist in de drooge streken den oogst bijzonder begunstigd hebben.

De oogst van 1859—1860 heeft 113,000 vaten opgeleverd, waarvan 54,000 naar Engeland, 30,000 naar Frankrijk, 22,000 naar Australie, 5000 naar de Kaap en 2000 naar andere landen verscheept zijn.

De invoer van rijst in 1860 heeft 1,096,659 zakken bedragen, en de consumtie wordt geschat op 75,000 zakken per maand.

Het aantal der in 1860 aangekomen koelies was niet zoo belangrijk als in het vorige jaar. Er zijn er 13,000 aangekomen en 3000 vertrokken. De geheele Indische bevolking bedraagt thans meer dan 200,000 zielen of ruim twee derden van de geheele bevolking.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

Mei.	Rivieren.	Waarnemings-punten.		Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen.	In 24 uren: gevallen.
13	Boven-Rhijn. . .	*Keulen*,		+ 37.86	+ 2.01	8 ure	"	0.04
12	Waal.	*Nijmegen*,		+ 8.30	+ 2.08	8 "	0.02	"
12	Neder-Rhijn. . . .	*Arnhem*,		+ 8.40	+ 1.49	8 "	0.02	"
12	Geldersche IJssel.	*Westervoort*,		+ 8.89	+ 1.52	8 "	"	"
13		*Maastricht*, (brug)		+ 42.96	+ 0.76	8 "	"	0.19
13	Boven-Maas	*Maastricht*, (hoofdsluis)		+ 42.50	"	8 "	"	0.20
12		*Grave*,		+ 6.10	+ 1.25	8 "	0.13	"
12	Nieuwe Maas . . .	*Brielle*	H. W.	+ 0.88	"	4 u. 30 m.	0.05	"
			L. W.	— 0.58	"	12 u. 30 m.	0.12	"

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

*** De gewone Audientie van den Minister van Kolonien zal op Woensdag den 15den Mei 1861 geen plaats hebben.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

*** De Minister van Binnenlandsche Zaken herinnert alle houders van schuldvorderingen ten laste der begrooting van zijn Departement over den jare 1860, mitsgaders hen die, over dat jaar, eenige vorderingen mogten hebben ten laste van de Algemeene Landsdrukkerij of van de aan het Rijk toebehoorende gestichten te Ommerschans en te Veenhuizen, dat hunne declaratien of rekeningen, volgens art. 2 der wet van den 8sten November 1815 (*Staatsblad* n°. 51), moeten zijn ingediend *vóór of op den laatsten der maand Junij van het thans loopende jaar;* dat de bedoelde stukken *na dien dag* niet meer zouden kunnen worden aangenomen; en dat de belanghebbenden derhalve gehouden zijn, *vóór* den afloop van dien uitersten termijn van indiening, hunne stukken in te zenden aan de autoriteit of aan dien ambtenaar van wien zij hebben bekomen den last, waaruit hunne schuldvordering is voortgevloeid.

's Gravenhage, 26 April 1861.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

Provincie *Noordholland.*

Aanbesteding.

Op Donderdag, den 23sten Mei 1861, des namiddags ten $2^1/_2$ ure, zal, onder nadere goedkeuring, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 9de district, worden Aanbesteed:

het bouwen van eene Kapitale Schutsluis aan den ingang van het Noordhollandsche Kanaal, tegenover Amsterdam, even beoosten de Willemsluis.

De Besteding zal plaats hebben bij inschrijving en opbod, overeenkomstig den inhoud van § 371 der Algemeene Regelen en Bepalingen.

Het Bestek ligt ter lezing aan het Departement van Binnenlandsche Zaken, te 's Gravenhage, aan het Provinciaal Bestuur van Noordholland te Haarlem, en op alle verdere plaatsen, waar de Bestekken van openbare Bestedingen ter lezing gelegd werden.

Aanwijzing in loco zal worden gedaan op Donderdag, Vrijdag en Zaturdag vóór den dag der Aanbesteding. De noodige inlichtingen zijn te verkrijgen bij den Hoofdingenieur J. G. van Gendt te Haarlem, en bij den Ingenieur J. F. W. Conrad te Alkmaar.

's Gravenhage, 19 April 1861.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. van Heemstra.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

*** De Minister van Staat en van Finantien herinnert bij deze aan de belanghebbenden, dat alle vorderingen ten laste van deszelfs Departement, het dienstjaar 1860 betreffende, volgens de Wet van den 8sten November 1815 (*Staatsblad* n°. 51) *vóór of op den laatsten Julij aanstaande*, ter plaatse waar het behoort, zullen moeten worden ingediend, om van wege de autoriteiten, die zulks aangaat, *uiterlijk op den 10den Julij daaraanvolgende* aan het Departement van Finantien te worden opgezonden, ten einde voor de betaling en verevening derzelve te kunnen doen zorgen; en alzoo voor te komen dat de bedoelde vorderingen, te laat inkomende, volgens de Wet voor vervallen zouden moeten gehouden worden.

's Gravenhage, den 28sten Januarij 1861.

De Minister voornoemd,
VAN HALL.

MINISTERIE VAN MARINE.

Provincie *Noordholland*.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 30sten Mei 1861, des namiddags ten 2½ ure, zal, onder nadere goedkeuring, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 9de district, worden Aanbesteed:

eenige herstellingen aan de zeewering van het kustlicht te *Durgerdam* (hoek van het IJ.)

De Aanbesteding zal plaats hebben zoo als in art. 7 van het bestek is bepaald.

Het Bestek ligt ter lezing aan het Departement van Marine te 's Gravenhage, aan het Provinciaal Bestuur van Noordholland te Haarlem, en op alle verdere plaatsen waar de bestekken van openbare besteding en ter lezing gelegd worden.

Aanwijzing in loco zal geschieden op Zaturdag voor den dag der Aanbesteding, en inlichtingen zijn te verkrijgen bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat te Haarlem en bij den Ingenieur van den Waterstaat te Amsterdam.

's Gravenhage, den 7den Mei 1861.

De Mininister van Marine,
W. J. C. H. v. KATTENDIJKE.

*** De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat op Zaturdag, den 1sten Junij aanstaande, in tegenwoordigheid der inschrijvers die zulks mogten verlangen, zal worden aanbesteed de levering van:

vijftien honderd dubbele Nederlandsche Mudden Turf, en van *dertig duizend Nederlandsche Ponden Steenkolen*, ten behoeve van het Departement van Marine.

De biljetten van inschrijving, voor ieder artikel afzonderlijk, op gezegeld papier geschreven, en waarin moeten vermeld zijn de namen der inschrijvers en die van hunne borgen, met opgave hunner woonplaatsen, zullen vóór of op den dag der aanbesteding, des middags vóór twaalf ure, vrachtvrij moeten zijn ingeleverd ter Secretarie van het Departement van Marine, alwaar de voorwaarden van aanbesteding ter lezing liggen.

De inschrijvers voor de levering van den Turf zullen bij hun inschrijvingsbiljet tevens afzonderlijk moeten voegen een behoorlijk door hen verzegeld monster van zes Turven, met aanwijzing van den naam des inzenders, om volgens dat monster hunne aanbieding te kunnen beoordeelen.

De biljetten, waarbij zoodanig monster niet gevoegd is, zullen niet in aanmerking genomen worden.

's Gravenhage, den 6den Mei 1861.

De Minister voornoemd,
W. J. C. H. v. KATTENDIJKE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat op het gezonken gedeelte der *Noordelijkste krib*, bij den ingang van het *Maassluissche Scheur*, ter aanduiding van dit gevaar, geplaatst is een *houten blok*, in 18 à 19 palmen diepte met gewoon laagwater, ongeveer 29 Nederlandsche ellen *bewesten* het vroeger geplaatste baken.

Even *bewesten* deze boei vindt men 2½ vademen diepte.

's Gravenhage, den 20sten April 1861.

De Minister voornoemd,
W. J. C. H. v. KATTENDIJKE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmakingen der *Spaansche regering*, als:

1°. *Kustlicht van Santiago, op het eiland Cuba.*

De lichttoestel is op de navolgende wijze veranderd:

dezelve is *catadioptriek*, van de *4de grootte*, met een *vast licht*, *met schitteringen elke twee minuten;*

het licht is bij gewonen dampkrings-toestand zigtbaar op 15 Engelsche mijlen afstand;

het brandpunt is boven het middelbaar zeevlak 67,9 ellen (*mètres*) verheven.

2°. *Verlenging der moelje te Almeria, in de Middellandsche Zee.*

Met den 3*den Januarij jl.* is gereed gekomen en voor de dienst geschikt gesteld een nieuw gedeelte der *moelje*, welke aan deze haven wordt gebouwd ter lengte van 77,5 *vademen*, makende met het vroeger reeds in gebruik gestelde, een geheel van 179,5 *vademen*.

3°. *Kustlicht op het eiland Aucanada, op de kust van Majorka (Mallorka), in de Middellandsche Zee.*

Het *licht*, onlangs opgerigt, wordt ontstoken den 15*den Mei dezes jaars;* het staat op het hooge Oostelijkste gedeelte des eilands in de baai van *Alcudia*, op 7½ vadem van het zeestrand.

De lichttoestel is *catadioptriek, van de 6de grootte*,

Het licht is *wit* en *stilstaande* en zigtbaar op 9 Engelsche mijlen met gewone dampkrings-gesteldheid; het staat

op 39° 49′ 50″ *Noorder breedte*, en
» 9° 24′ 40″ *lengte Oost van San Fernando*
of » 3° 12′ 40″ *lengte Oost van Greenwich.*

Het brandpunt is 23,5 ellen (*mètres*) boven den zeespiegel en 15 ellen (*mètres*) boven den grond verheven.

De toren is *flaauw kegelvormig en wit*; de lantaren achthoekig, met eene halve bolvormige *witte* kap gedekt: de toren staat in het midden der lichtwachterswoning, welke bijna vierkant is, *wit in de paneelen*, met rosachtige hoekstijlen en lijsten.

Het licht bestrijkt 270° van den gezigteinder, hetwelk de geheele baai omvat.

4°. *Kustlicht voor de haven van la Coruna, aan den Atlantischen Oceaan.*

Het *licht*, onlangs opgerigt, wordt den 15*den Mei dezes jaars* ontstoken, het staat op het oostelijk platvorm van het kasteel van *San Anton*, noordelijke punt van den ingang der haven.

De lichttoestel is *catadioptriek*, van de 5*de grootte*, het licht *stilstaande*, *wit*, zigtbaar met gewonen toestand des dampkrings op 10 Engelsche mijlen. Hij staat:

op 43° 22′ 0″ *N. Breedte* en
» 2° 10′ 50″ *Lengte West van San Fernando*,
of » 8° 22′ 50″ *Lengte West van Greenwich*,

en is 17 ellen (*mètres*) boven het middelbaar zeevlak en 6 ellen (*mètres*) boven den grond verheven.

De toren is *zeshoekig*, *groen* gekleurd; de lantaarn is achthoekig, *wit*, de toren beslaat het midden der lichtwachterswoning, welke zeshoekig en *groen* gekleurd is.

Het licht bestrijkt den geheelen horizon, uitgenomen een kleinen boog aan de landzijde, welke wordt ingenomen door de opening, daargesteld om de lamp in te brengen.

5°. Verbetering van de vroeger opgegeven geographische standplaats van het kustlicht van Cartaya, provincie Huelva, Atlantischen Oceaan.

De vroegere opgave was (zie de *Staats-Courant* van den 20sten *Maart dezes jaars*):

37° 11′ 5″ *N. Breedte*,
0° 46′ 29″ *Lengte West van San Fernando*,
6° 58′ 29″ *Lengte West van Greenwich.*

De opgave moet zijn:

37° 11′ 50″ *N. Breedte*,
0° 48′ 50″ *Lengte West van San Fernando*,
7° 0′ 50″ *Lengte West van Greenwich.*

's Gravenhage, den 11den Mei 1861.

De Minister voornoemd,
W. J. C. H. VAN KATTENDIJKE.

DEPARTEMENT VOOR DE ZAKEN DER HERVORMDE EEREDIENST ENZ.

De Minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. herinnert aan de belanghebbenden dat de tijd tot het indienen van schuldvorderingen ten laste van voormeld Departement over het jaar 1860, volgens de wet van 8 November 1815 (*Staatsblad* n°. 51), met den laatsten Junij aanstaande zal zijn verstreken, en dat derhalve na dien dag geene declaratien of rekeningen over genoemd dienstjaar meer kunnen worden aangenomen; wordende alzoo ieder dien het aangaat, in zijn belang, uitgenoodigd, zorg te dragen dat de inlevering zijner schuldvordering geschiede vóór het verstrijken van den bedoelden termijn.

's Gravenhage, den 9den April 1861.

De Minister voornoemd,
J. A. JOLLES.

BEKENDMAKING.

De Gedeputeerde Staten van Friesland brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden:

1°. dat, krachtens Staatsbesluit van den 16den November 1860, n°. 2, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 19den December 1860, n°. 65, ten laste der provincie Friesland, tot bestrijding van eenige buitengewone uitgaven van het dienstjaar 1861, zal worden aangegaan eene Geldleening van *honderd vijf en veertig duizend gulden*, tegen eene rente van vier en een tweede ten honderd, op de navolgende, bij gemeld Staatsbesluit vastgestelde voorwaarden:

Art. 1. Deze Geldleening zal bestaan uit *honderd vijf en veertig* aandeelen, ieder groot *duizend gulden*, welke aandeelen echter ook in onderdeelen van *vijf honderd gulden*, ieder met A en B, zullen kunnen worden gesplitst.

Art. 2. Voor elk aandeel zal worden afgegeven eene obligatie op naam of in blanco, ter keuze van de deelnemers, rentende vier en een tweede ten honderd in het jaar, en voorzien van het noodige getal coupons, verschijnende 1°. November van elk jaar, waarvan de eerste verschijnt den 1sten November 1862.

Art. 3. De inschrijving zal op door Gedeputeerde Staten te bepalen tijd worden geopend, en gesloten ten Kantore van den Betaalmeester te Leeuwarden, en de uitslag daarvan door middel van één of meer dagbladen worden bekend gemaakt.

Art. 4. Indien zich gelijktijdig meer gegadigden tot deelneming opdoen, zal de rang van inschrijving tusschen hen door het lot worden bepaald, nadat alvorens ieder hunner zal hebben verklaard voor welke som hij verlangt in te schrijven; zullende hij, die door het lot als eerste inschrijver is aangewezen, de eens opgegeven som niet mogen verhoogen of verminderen.

De inschrijvingen zullen overigens worden aangenomen naar gelang zij bij den Betaalmeester geschieden, terwijl zoodra voor de som van f 145,000 is ingeschreven geene verdere inschrijvingen zullen worden aangenomen.

Bijaldien echter op de leening binnen den eerstgestelden termijn van inschrijving niet tot het bepaalde bedrag mogt worden ingeschreven, zal ook het aangeboden minder bedrag kunnen worden aangenomen en later een tweede termijn van inschrijving kunnen worden gesteld, als wanneer zij, die primitief hebben ingeschreven, tot eene nieuwe inschrijving den voorrang zullen hebben.

In allen gevalle zal, bij niet-volteekening van het gevorderde bedrag na eene eerste en tweede openstelling, de aflossing op denzelfden voet geschieden als bij art. 6 is bepaald, tot dat het bedrag, waarvoor is ingeschreven of de leening aangegaan, zal zijn afgelost.

Art. 5. De storting der ingeschreven sommen zal moeten geschieden in twee termijnen, telkens voor de helft, te weten: tusschen den 1sten en 15den Augustus en tusschen den 1sten en 15den November 1861, op de gewone uren, ten Kantore van den Betaalmeester te Leeuwarden, die daarvoor quitantien van storting aan de deelnemers zal afgeven.

Die quitantien zullen vervolgens worden ingetrokken tegen uitreiking van obligatien in forma, opgemaakt en geteekend ten name van Gedeputeerde Staten der provincie Friesland, in voege bij art. 2 hiervóór omschreven.

Bij gemelde obligatien zullen aan de deelnemers afzonderlijke coupons over drie maanden worden uitgereikt, tot voldoening der rente 1°. November 1861 verschenen.

Art. 9. De aflossing dezer Geldleening zal geschieden bij uitloting, als volgt:

op den 1sten November	1862	f 10,000
» » » »	1863	11,000
» » » »	[illegible]	[illegible]
» » » »	1865	17,000
» » » »	1866	18,000
» » » »	1867	19,000
» » » »	1868	20,000
» » » »	1869	21,000
» » » »	1870	16,000
		f 145,000

Art. 7. De in het vorig artikel bedoelde uitloting van de telken jare af te lossen aandeelen zal, vóór de uitreiking der obligatien, na voorafgaande bekendmaking, voor alle aandeelen in ééns, ten overstaan van Gedeputeerde Staten plaats hebben in de gewone vergaderzaal op het Gouvernementshuis te Leeuwarden.

Op iedere der naar rang van inschrijving uit te reiken obligatien zal van het tijdstip, waarop zij wordt afgelost, aanteekening worden gedaan door vermelding van het betrokken jaartal.

Art. 8. De voldoening der ter aflossing aangewezen obligatien zal, aan te vangen met het jaar 1862, telken jare plaats hebben op den 1sten November, ten Kantore van den Betaalmeester te Leeuwarden, onder bijbetaling van de alsdan verloopen rente, tegen inwisseling der betrokken obligatien en coupons.

Art. 9. Aan de gepatenteerde kassiers of handelaren in effecten wordt $^1/_8$ per cent courtage toegekend over de door hen ingeschreven en aangenomen sommen, te voldoen op daartoe aan Heeren Gedeputeerde Staten in te dienen declaratien.

Art. 10. De obligatien en coupons, welke niet binnen de vijf jaren na den termijn van aflossing en verschijning aangeboden worden, zullen na dien tijd niet meer worden voldaan, maar ten voordeele der fondsen van de provincie Friesland vervallen zijn.

2°. dat de inschrijving voor gemelde leening zal worden geopend op Maandag den 3den Junij 1861, ten Kantore van den Betaalmeester te Leeuwarden, in de gewone uren, en zal worden gesloten op Dingsdag den 10den Junij daaraanvolgende, des middags ten twaalf ure.

Leeuwarden, den 16den April 1861.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUYS, *Voorzitter.*
A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

BESTUUR DER DOMEINEN.

Openbare Verpachting van Aanwassen en Platen in de Maas, onder Rozenburg, Zwartewaal, Heenvliet en Heinenoord, en van Grasgewas en Visscherij van het Domein van Oorlog onder Hellevoetsluis en Brielle, te houden op Donderdag den 28sten Mei 1861, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van Hartenroth te Brielle, op de voorwaarden, die ter lezing liggen ten Kantore der Registratie te Brielle, Dordrecht en Rotterdam, als mede bij den Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage.

M. COLLOT D'ESCURY.

*** De Majoor, Kommandant van het gedeelte van het corps Mariniers te Willemsoord,

Brengt ter kennis van de Gegadigden, dat onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Marine, op den 29sten Mei 1861, des middags ten 12 ure, ten zijnen burele in de Mariniers-kazerne te Willemsoord bij den Helder, zal worden Aanbesteed de levering van

10 lasten jarige Rhijn- of Roode Tarwe, wegende minstens 77 Nederlandsche ponden het mud;

10 lasten jarige Zeeuwsche Tarwe, wegende minstens 74 Nederlandsche ponden het mud; en

$5^1/_2$ last jarige Inlandsche of Pruissische Rogge wegende minstens 72 Nederlandsche ponden het mud.

Volgens voorwaarden, van heden af aan ter lezing liggende op gemeld Bureau, van des morgens 9 tot des middags 12 ure; zoomede ter Secretarie van het Departement van Marine te 's Hage, en bij de Directie van Marine te Amsterdam, de Zon- en Feestdagen uitgezonderd.

Strekkende tot narigt van de belanghebbenden dat het Merk, op de aangeboden monsters, in de voorwaarden bedoeld, voorkomende, op den Omslag, waarmede het inschrijvingsbiljet wordt ingezonden, moet worden gesteld, en dat dezelve die hoeveelheid zal moeten bedragen om met de Koornschaal te kunnen gewogen worden.

Willemsoord bij den Helder, den 11den Mei 1861,

De Majoor voornoemd,
QUARLES DE QUARLES.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Naarden zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het herstellen van Metselwerken; en

2°. het herstellen van Bruggen, beide onder het beheer der Genie te Naarden.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden op Woensdag den 15den Mei 1861, des voormiddags ten elf ure, in het Amsterdamsche Veerhuis te Naarden, alwaar van den 8sten Mei te voren de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Naarden.

Gedrukte Bestekken zullen, van den 8sten Mei 1861, bij den Fortificatie-opzigter te Naarden voorwaardelijk verkrijgbaar zijn.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Gorinchem zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het Eenjarig Onderhoud van Metsel- en Timmerwerken te Gorinchem;

2°. het Eenjarig Onderhoud van Aardewerken en Beplantingen te Gorinchem;

3°. het herstellen van Bekleedingsmuren te Gorinchem;

4°. het Eenjarig Onderhoud van de werken te Everdingen en aan het Spoel;

5°. het herstellen van eenen Duiker in het Fort bij Everdingen en het ophoogen van den Lekdijk bij dat Fort;

6°. het Eenjarig Onderhoud van de werken bij Asperen.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den 22sten Mei 1861, des voormiddags ten elf ure, in het logement de Doelen, bij W. van Oosterwijk, alwaar van den 15den Mei de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Gorinchem, en gedrukte bestekken van den 15den Mei 1861, voorwaardelijk bij den Fortficatie-opzigter te Gorinchem verkregen worden.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Hellevoetsluis zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar op nieuw aanbesteden:

1°. het Eenjarig Onderhoud der Metsel- en Timmerwerken;

2°. het Eenjarig Onderhoud der Aardewerken, Grachten en Beplantingen.

Beide onder het beheer der Genie te Hellevoetsluis.

Deze aanbestedingen zullen geschieden den 14den Mei 1861, des morgens ten 10 ure, in het logement van de Wed. N. J. Kruyskamp, te Hellevoetsluis, alwaar van den 7den Mei 1861 de bestekken zullen liggen.

Gedrukte bestekken kunnen van den 7den Mei 1861 voorwaardelijk verkregen worden bij den Heer H. G. van Steeden, te Hellevoetsluis.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Hellevoetsluis.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Amsterdam zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het herstellen der Brug van het Fort aan de Leije; en

2°. het bouwen van twee Wachterswoningen, als:
eene in het Fort bij Heemstede, en
eene in het Fort aan het Schiphol.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden op Woensdag, den 15den Mei 1861, des voormiddags ten elf ure, in het Koffijhuis het Vosje, te Amsterdam, alwaar van den 9den Mei de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Amsterdam.

*** De Intendant, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoens-bakkerij te Utrecht, zal, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, op Dingsdag den 28sten Mei 1861, ten dienste dier Bakkerij, Aanbesteden de leverantie van:

14 Last Jarige Rhijn-tarwe,	wegende	minst.	77	pd.	het Mud;
10 » » Zeeuwsche Tarwe,	»	»	74	»	» »
6 » en 12 Mud Jarige Rogge,	»	»	72	»	» »

De Voorwaarden tot deze Aanbesteding liggen, van den dag der aankondiging dezer, op het Bureau van voornoemden Intendant voor de Gegadigden ter lezing; zullende wijders de Monsters en de Omslag van het Inschrijvingsbiljet van hetzelfde Merk voorzien moeten wezen.

Utrecht, den 14den Mei 1861.

De Intendant voornoemd,
M. DE RAS.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Burgemeester en Wethouders der gemeente Edam zijn voornemens, op Zaturdag den 1sten Junij 1861, des middags ten 12 ure, op het Raadhuis, bij inschrijving aan te Besteden, onder nadere goedkeuring van den Raad, de Verlichting der stad door middel van Gaz en Olie.

Het Bestek en de Voorwaarden liggen ter lezing op de Secretarie en zijn tegen f 1 aldaar verkrijgbaar.

De aanwijzing in loco zal worden gedaan op Woensdag den 22sten Mei a. s., terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij den Opzigter der Gemeentewerken den Heer J. de Leeuw.

Edam, den 10den Mei 1861.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
G. J. VERSTEEGH.
De Secretaris,
J. DE BRUINE *Johz.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Heden, den negenden Mei 1800 een en zestig, ten verzoeke van *Maria Magdalena Horstman*, wonende te Hellevoetsluis, mitsgaders uit krachte van eene door de Arrondissements-regtbank te Brielle den drie en twintigsten Maart jl. verleende beschikking, op een daartoe door de Requirante ingediend verzoekschrift om toelating te bekomen om kosteloos te procederen tegen den hierna genoemden Gerequirende,

Heb ik *Karel Verberg Roeloffs*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Brielle, wonende aldaar,

Opgeroepen:

Anthonie Spek, gewoond hebbende te Hellevoetsluis, wiens tegenwoordige woon- of verblijfplaats is onbekend,

Om op Vrijdag, den twaalfden Julij eerstkomende, des voormiddags ten half elf ure, te verschijnen ten Raadhuize te Brielle voor de Heeren

Mrs. *Sandifort* en *Mounier*, Leden der voormelde Regtbank en benoemde Commissarissen, ten einde in zijne belangen op voormeld door de Requirante gedaan verzoek te worden gehoord.

Zijnde mijn Exploit gedaan bij aanplakking, aan de Hoofddeur der Gehoorzaal van voormeld Regterlijk Collegie, van een afschrift van het aangehaalde verzoekschrift en daarop verleende beschikking, alsmede van een afschrift van dit Exploit, terwijl gelijke afschriften door mij zijn overgegeven aan den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij dat Collegie, die het oorspronkelijke voor *gezien* heeft geteekend.

Roeloffs, *Deurwaarder*.

Gezien. De Officier van Justitie te Brielle, (get.) *v. d. Honert.*

Gratis geregistreerd te Brielle, den 10den Mei 1861, deel 19, folio 49 verso, vak 5; een blad, geen renvooi. De ontvanger, (get.) *Cremer.*

[Kosteloos.]

*** Heden, den negenden Mei 1800 een en zestig, ten verzoeke van *Johanna Witte*, Echtgenoot van *Johan Wilhelm Bronwasser*, wonende te Hellevoetsluis, mitsgaders uit kracht van eene door de Arrondissements-regtbank te Brielle, op den drie en twintigsten Maart jongstleden verleende beschikking, op een door de Requirante ingediend verzoekschrift om toelating te bekomen om kosteloos te procederen tegen den hierna genoemden Gerequireerde,

Heb ik *Karel Verberg Roeloffs*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Brielle, wonende aldaar,

Opgeroepen:

Johan Wilhelm Bronwasser, gewoond hebbende te Hellevoetsluis, wiens tegenwoordige woon- en verblijfplaats is onbekend,

Om op Vrijdag den twaalfden Julij eerstkomende, des voormiddags te half elf ure, te verschijnen ten Raadhuize te Brielle voor de Heeren Mrs. *Sandifort* en *Mounier*, leden der voornoemde Regtbank en benoemde Commissarissen, ten einde in zijne belangen op voormeld door de Requirante gedaan verzoek te worden gehoord.

Zijnde mijn Exploit gedaan bij aanplakking, aan de Hoofddeur der Gehoorzaal van voormeld Regterlijk Collegie, van een afschrift van het aangehaalde verzoekschrift en de daarop verleende beschikking, alsmede van een afschrift van dit Exploit, terwijl door mij gelijke afschriften zijn overgegeven aan den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij dat Collegie, die het oorspronkelijke Exploit voor *gezien* heeft geteekend.

Roeloffs, *Deurwaarder*.

Gezien. De Officier van Justitie te Brielle, (get.) *v. d. Honert.*

Gratis geregistreerd te Brielle, den 10den Mei 1861, deel 19, folio 49 verso, vak 6; een blad, geen renvooi. De Ontvanger, (get.) *Cremer.*

[Kosteloos.]

*** Op heden Woensdag, den vier en twintigsten April 1800 een en zestig, ten verzoeke van *Albertje Hergens*, zonder beroep, thans wonende te Wildervank, in dezen domicilie kiezende ten huize te Winschoten, bewoond door den Deurwaarder *Klaas Caspers Bloupot*, en tot Procureur stellende Mr. *Marcus van der Tuuk*, Procureur bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten, in dezen gratis procederende, krachtens beschikking der Arrondissements-regtbank te Winschoten, dd. 28 Junij ll., hebbende bij Vonnis van evengenoemde Regtbank, dd. 14 November ll., verlof bekomen tot het doen van na te melden openbare Dagvaarding,

Heb ik *Jan Fokkes Waranders*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten, wonende te Wildervank,

Ten *tweeden male* Gedagvaard:

Cornelis Jans Bakker, laatst gewoond hebbende te Wildervank, doch thans afwezig,

Om te verschijnen ter rolle der Arrondissements-regtbank te Winschoten, op Woensdag den vierden September aanstaande, des morgens ten tien ure; — ten einde alsdan:

aangezien Eischeresse den 28sten Januarij 1800 negen en veertig te Muiden is gehuwd met *Cornelis Jans Bakker*, destijds wonende te Veendam, den Gedaagde opgemeld;

aangezien de Gedaagde de gemeenschappelijke woonplaats Wildervank in de maand Augustus 1800 drie en vijftig heeft verlaten en in diezelfde maand van het jaar 1800 drie en vijftig met de onder Nederlandsche vlag varende Koftjalk, genaamd *Everhardus*, waarvan hij Gezagvoerder was, is vertrokken van Groningen naar Londen; van Londen naar Riga is gezeild en retour is gegaan naar Londen; van Londen is verzeild naar Newcastle en den eersten Januarij 1854 van Newcastle, bestemd naar Cadix;

aangezien sedert dien tijd geen berigt van het leven of den dood van Eischeresses Eheman opgemeld is ingekomen;

aangezien het zoo goed als zeker is, dat hij met de overige bemanning zijn graf in de golven heeft gevonden, dewijl noch van schip, noch van manschappen sedert dien tijd iets is vernomen, hetwelk bevestigd wordt door het aandrijven van het naambord van gemeld schip en van de scheepspapieren, gevonden den achtsten Januarij 1800 vier en vijftig;

aangezien Eischeresse op grond van deze feiten en ingevolge de artt. 549 en 550 van het Burgerlijk Wetboek verlof heeft gevraagd en bekomen bij bovengemelde dispositie, om den Gedaagde bij deze tweede openbare Dagvaarding voor genoemde Regtbank op te roepen,

Hetzij in persoon, hetzij door iemand van zijnentwege, van zijn aanwezen te doen blijken, bij gebreke waarvan door Eischeresse zal worden gevraagd acte van Gedaagdes niet-verschijning en verlof tot het doen der derde openbare Dagvaarding, met uitspraak over de kosten.

En heb ik Deurwaarder dit Exploit gedaan door aanplakking aan de voorname Deur van het Gebouw van Justitie te Winschoten en aan het Gemeentehuis te Wildervank, en heb ik tevens aan den Heer Officier van Justitie bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten, sprekende met Zijn Edel Achtbare in persoon, die het origineel voor *gezien* heeft geteekend, een afschrift van dit Exploit overhandigd.

Zullende tevens dit Exploit worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-courant* en in de *Veendammer Courant*, te dien einde aangewezen.

De kosten in debet zijn tien gulden vijf en veertig een tweede cent.

J. F. Waranders, *Deurwaarder*.

Gezien en afschrift ontvangen door mij Officier van Justitie te Winschoten, op heden den vier en twintigsten April 1800 een en zestig. (Get.) *Scheidius*, Subst.

Geregistreerd te Zuidbroek, den vijf en twintigsten April 1800 een en zestig, deel 19, folio 83 verso, vak 7, een blad, zonder renvooi. Debet voor regt f 0.80, voor 38 opcenten f 0.30⁵, te zamen een gulden tien en een halve cent. De Ontvanger, (get.) *van Sonsbeek.*

[Kosteloos.]

*** Blijkens Proces-verbaal, in dato 11 Mei 1861, is voor den Heer Regter van het 3de kanton van het eerste Arrondissement der provincie Noordholland (hoofdplaats Amsterdam), door Mejufvrouw *Johanna Bertha Frederika Kretschmer* (zich ook wel geschreven hebbende *Johanna Bertha Friederike Kretschmar*), weduwe van den heer *Ernst Friederich Langenbach* (ook wel genaamd *Friederikh Langenbach*), wonende binnen gemeld kanton, Gravenstraat nº. 260, de verklaring afgelegd, dat zij aan haren zoon *Theodor Heinrich Friederich Langenbach*, den 15den Mei 1842 te Lunen (Koningrijk Pruissen) geboren, Handligting verleent tot het uitoefenen van den Boekhandel, zoowel alleen als in vennootschap, en het sluiten van alle daartoe vereischte verbindtenissen, met het vermogen tevens om te dien einde te beschikken over een kapitaal, ten zijnen behoeve ingeschreven in het Grootboek der Nationale Schuld.

Waarvan openbare afkondiging ter voldoening aan art. 486 B. W.

De Griffier van voornbemd Kantongeregt,

Aberson.

*** Bij notariele Acte, den 11den Mei 1861 te Rotterdam verleden, is tusschen de ondergeteekenden *Pieter Duysman* en *Hendericus Franciscus Johannes Harcksen*, beiden zonder beroep, wonende te Rotterdam, aangegaan eene Vennootschap tot uitoefening van den Handel in Behangselpapieren, onder de Firma van *H. F. J. Harcksen en Compagnie*, van welke Firma alleen de laatstgemelde de teekening zal hebben voor zaken de Vennootschap betreffende, en niet tot het negotieren van gelden, teekenen van borgtogten en dergelijke, waartoe de particuliere handteekening van beiden wordt vereischt.

De Vennootschap zal zijn gevestigd te Rotterdam en is aangegaan voor 5 jaren, ingegaan den 11den Mei 1861 en mitsdien eindigende den 10den Mei 1866, mits zes maanden te voren door een der Vennooten aan den anderen eene opzegging is geschied, bij gebreke waarvan de Vennootschap weder voor een jaar zal worden voortgezet, welke voortzetting van jaar tot jaar zoolang zal plaats hebben, tot dat eene opzegging als boven zal zijn geschied.

P. Duysman.
H. F. J. Harcksen.

*** Bij Acte, verleden ten overstaan van den Notaris *E. van Ebbenhorst Tengbergen*, residerende te Zelhem, is door de Heeren *Charles Agathon Guillaume Oliphant*, Koopman, wonende te Lathum, en *Herman Cornelis Hartevelt*, Koopman, wonende te Leiden, met onderlinge toestemming en wederzijdsch goedvinden, de tusschen hen bestaande Vennootschap van eene Steenbakkerij, onder de Firma *Oliphant en Compagnie*, aangegaan bij Acte, op den 25sten Junij 1859 ten overstaan van genoemden Notaris *Tengbergen* gepasseerd, met den 13den April 1861 Ontbonden, en heeft zij alzoo met dien dag opgehouden te bestaan.

De Liquidatie der zaken zal geschieden door den Heer *C. A. G. Oliphant*, onder zijne particuliere handteekening, met bijvoeging van de woorden: „in Liquidatie der Firma *Oliphant en Compagnie*."

*** Bij Acte, op den 8sten Mei 1861 ten overstaan van den Notaris *W. F. Overhoff* Jr. te Amsterdam gepasseerd, is tusschen de Heeren *Salomon van Biene* en *Louis Wolf*, beiden wonende te Amsterdam, de eerste in de Kerkstraat, Z, 527, de tweede in de Kalverstraat, E, 32, voor eenen onbepaalden tijd eene Vennootschap aangegaan, ten onderwerp hebbende den Handel in Gemaakte Kleederen en Heeren-artikelen, onder de Firma *Wolf en van Biene*, van welke ieder der Vennooten de teekening heeft, onder bepaling echter, dat inkoopen op crediet, acceptatien van orderbriefjes of wissels, geldopnemingen, borgtogten en andere bezwarende handelingen, de Vennooten niet tegenover derden verbinden, tenzij beiden daartoe de betrekkelijke stukken geteekend of schriftelijk hunne toestemming daartoe verleend hebben.

*** De ondergeteekenden *Aron J. Drielsma* en *Jacob J. Drielsma*, te Leeuwarden, geven door deze, ter voldoening aan art. 28 Wetboek van Koophandel, te kennen, dat zij hunne Vennootschap, gedreven onder de Firma van *Aron J. Drielsma & Comp.*, Kooplieden te Leeuwarden, in Garen en Band, benevens in Kramerijen van Neurenburger Waren en wat daartoe behoort, bij acte van den eersten Mei jongstleden hebben Ontbonden, en dat zij van af dat tijdstip gezegden Handel ieder op zich zelven en voor eigen Rekening zullen voortzetten.

Leeuwarden, den 10den Mei 1861.

Aron J. Drielsma.
Jacob J. Drielsma.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

Maandag 13 Mei 1861.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. Werkelijke Schuld.	2½	65	—	—
Dito dito	3	75⁷⁄₁₆	—	—
Dito dito	4	98⁹⁄₁₆	98⁵⁄₁₆	98¹¹⁄₁₆
Handel-maatschappij . . .		133¾	—	—
Spanje	1¾	42	42⅛	—
Binnenlandsche nieuwe .	3	48³⁄₁₆	48⅞	48¾
Portugal, oude.	3	46⅜	46½	—
Rusland, oude	5	102	102⅞	—
Nieuwe	5	101⅞	—	—
Hope	4	74¾	—	—
Stieglitz	4	75	75¼	—
Dito, 5de serie	5	83¾	—	—
Dito, 6de serie	5	94⅝	—	—
Leening 1860	4½	89⅝	—	—
Oostenrijk, Metalliek . .	5	44¾	46	44⅞
Dito	2½	23⅞	24½	23⅞
Zilveren	5	68½	69	69
Nationalen	5	52⅝	53⅜	52⅝

Londen, Consols	92	Antwerpen, Metalliek. . .	55¼
Spanje	—	Spanje	
Parijs, Fr. rente	69.50	Weenen, Metalliek. . .	67.70
Spanje	47¼	Wissel Londen. . . .	141.00

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.